

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
SOSIAALI-, TERVEYS- JA LIIKUNTA-ALA

HAASTAVA OPISKELIJA- OHJAUSTILANNE KÄTILÖ- TYÖN HARJOITTELUSSA

Käsikirjoitus simulaatioharjoitukseen

TEKIJÄT:

Fanni-Maria Aatola
Enna Holmi

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	
Tutkinto-ohjelma Kätilön tutkinto-ohjelma	
Työn tekijät Fanni-Maria Aatola & Enna Holmi	
Työn nimi Haastava opiskelijaohjaustilanne kätilötyön harjoittelussa - Käsikirjoitus simulaatioharjoitukseen	
Päiväys 12.11.2021	Sivumäärä/Liitteet 38/3
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani Savonia-ammattikorkeakoulu/HARKKA-hanke	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Kätilöopintoihin kuuluvat olennaisena osana käytännön harjoittelut ja erilaiset oppimistilanteet kuten simulaatioharjoitukset. Simulaatioharjoituksissa opetellaan käytännön harjoitteluissa ja työelämässä toimimista aiemmin opittuja teoriatietoja hyödyntäen. Harjoitteluissa opiskelijaohjauksella ja ohjaussuhteeseen liittyvällä vuorovaikutuksella on suuri merkitys oppimiseen ja harjoittelun onnistumiseen. Haastavia opiskelijaohjaustilanteita varten on kehitetty aktiivisen tuen malli, jota hyödyntämällä tilanteita voidaan ratkaista sujuvasti.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin kehittämistyönä, jonka toimeksiantajana oli Savonia-ammattikorkeakoulu osana valtakunnallista HARKKA- eli Harjoittelusta työelämään muuttuvissa terveysalan ympäristöissä -hanketta. Kehittämistyössä tuotettiin simulaatioharjoituksen käsikirjoitus haastavasta opiskelijaohjaustilanteesta osaksi kätilötyön opintoja. Kehittämistyö koostui kirjallisuuskatsauksena toteutetusta teoriaosuudesta sekä varsinaisesta tuotoksesta eli käsikirjoituksesta. Kehittämistyön tavoitteena oli kehittää simulaatio-opetusta siten, että se valmistaa opiskelijoita harjoitteluissa ja työelämässä toimimiseen. Harjoituksen tavoitteena on oppia toimimaan haastavissa vuorovaikutus- ja opiskelijaohjaustilanteissa hyödyntäen aktiivisen tuen mallia ratkaisukeinona.</p> <p>Käsikirjoitus laadittiin Savonia-ammattikorkeakoulun simulaatioharjoituksen käsikirjoitus pohjaan. Simulaatioharjoituksen aiheena on haastava opiskelijaohjaustilanne harjoittelussa, joka toteutetaan opiskelijamoduulissa. Tilanne kärjistyy siten, että opiskelijaohjaaja käyttäytyy epäasiallisesti opiskelijoita kohtaan ja tilanteeseen syntyy vuorovaikutuksellinen ongelma. Ongelman ratkaisemiseksi heidän tulee ottaa käyttöön aktiivisen tuen malli. Simulaatioharjoituksen jälkipuinnissa arvioidaan, miten aktiivisen tuen mallia hyödynnettiin harjoituksessa, ja pohditaan mallin käytettävyyttä tulevaisuuden harjoitteluissa sekä työelämässä. Käsikirjoitusta työstettiin ja täydennettiin vertaisarvioijien sekä toimeksiantajan palautteiden perusteella.</p> <p>Simulaatioharjoituksen käsikirjoitus on helposti sovellettavissa muihinkin terveysalan tutkinto-ohjelmien opintoihin ja sen sisältöä voi muokata eri opintojaksojen tavoitteiden mukaisesti. Jatkossa käsikirjoitusta voisi kehittää vielä siten, että simulaatioharjoitukseen liitettäisiin myös kliiniseen hoitotyöhön liittyviä teknisiä tavoitteita. Jatkotutkimuksena voisi toteuttaa myös selvityksen aktiivisen tuen mallin käytöstä työelämän harjoitteluyksiköissä.</p>	
Avainsanat opiskelijaohjaus, simulaatio-oppiminen, simulaatioharjoittelu, aktiivinen tuki, aktiivisen tuen malli, vuorovaikutus	

Field of Study Social Services, Health and Sports	
Degree Programme Degree Programme in Midwife	
Authors Fanni-Maria Aatola & Enna Holmi	
Title of Thesis A Challenging Student Guidance Situation in Practical Training in Midwifery - Script for a patient simulation	
Date 12.11.2021	Pages/Appendices 38/3
Client Organisation /Partners Savonia University of Applied Sciences/HARKKA -project	
<p>Abstract</p> <p>Practical training and different learning situations such as patient simulations play a significant role in midwifery studies. In patient simulations students practice the skills needed in clinical practice and working life, using previously learned information and assimilated theoretical knowledge. In practical training, student guidance and interaction between the student and the preceptor have a huge impact on learning and successful practical training. An early support model has been developed for challenging student guidance situations and it can be used to solve the problematic situations smoothly.</p> <p>The thesis was carried out as a development work, the client organisation of which was Savonia University of Applied Sciences. The work is part of the HARKKA (Training together to tackle tomorrow's health challenges) -project. A script for a patient simulation about a challenging student guidance situation was produced in this development work and the script is supposed to be used in midwifery studies. The development work consisted of the theoretical part and the actual script. The aim of the development work was to improve the simulation education in such a way that it prepares students for practical training and working life. The goal of the actual patient simulation is to learn to operate in challenging interaction and student guidance situations using the early support model as a solution.</p> <p>The script was written to a script layout for patient simulations that is used in Savonia University of Applied Sciences. The topic of the patient simulation is a challenging student guidance situation in practical training that is implemented in a student-led learning module. The situation escalates so that the preceptor behaves inappropriately towards the students and an interactive problem builds up. In order to solve the problem they have to put the early support model to use. In the learning discussion, which takes place after the patient simulation, the utilisation of the early support model in the simulation is evaluated. The usability of the model in upcoming practical training and working life is also reflected in the discussion. The script was detailed and improved throughout the process based on the feedback from the peer reviewers and the HARKKA-project's partners.</p> <p>The script for the patient simulation is easily applicable to other health degree programmes' studies also and its content can be modified according to the objectives of different courses. In the future, the script could be developed by including also technical goals concerning clinical nursing. A research on the use of the early support model in practical training units could also be carried out in the future.</p>	
<p>Keywords student guidance, simulation education, simulation training, early support, an early support model, interaction</p>	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	HARJOITTELU KÄTILÖTYÖN OPINNOISSA.....	6
2.1	Opiskelijaohjaus.....	6
2.2	Moduuliharjoittelu	7
3	HAASTAVAT OPISKELIJAOHJAUSTILANTEET.....	9
3.1	Haastavissa opiskelijaohjaustilanteissa toimiminen	10
3.2	Haastavat opiskelijaohjaustilanteet ja vuorovaikutus	11
3.3	Aktiivisen tuen malli	12
4	SIMULAATIO-OPPIMINEN TERVEYSALALLA.....	14
4.1	Simulaatioharjoituksen rakenne	14
4.2	Simulaatioharjoituksen käsikirjoituksen rakentaminen	15
5	KEHITTÄMISTYÖN TARKOITUS JA TAVOITE.....	16
6	KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS.....	17
6.1	Käsikirjoituksen suunnittelu	17
6.2	Käsikirjoituksen laatiminen	20
6.3	Käsikirjoituksen arviointi	21
7	POHDINTA.....	23
7.1	Kehittämistyön prosessin ja tuotoksen arviointi	23
7.2	Eettisyys ja luotettavuus.....	24
7.3	Ammatillinen kasvu	25
7.4	Hyödynnettävyys ja kehittämisideat	26
	LÄHTEET	28
	LIITE 1: SIMULAATIOHARJOITUKSEN KÄSIKIRJOITUS	31
	LIITE 2: AKTIIVISEN TUEN MALLIN OHJE.....	36
	LIITE 3: AKTIIVISEN TUEN KESKUSTELULOMAKE	37

1 JOHDANTO

Simulaatio-opetus on tärkeä osa terveysalan opintoja ja niihin liittyviä harjoituksia. Simulaatio-opetuksessa opiskelijat harjoittelevat erilaisten hoitotyöhön liittyvien ongelmien ratkaisemista realistisissa oppimisympäristöissä. Kliiniseen hoitotyöhön liittyvien taitojen lisäksi simulaatio-opetuksessa kehitetään myös opiskelijoiden yhteistyö- sekä vuorovaikutustaitoja. (Silvennoinen & Juujärvi 2018.) Harjoitukset valmistavat opiskelijoita käytännön tilanteissa toimimiseen hoitotyön harjoitteluissa sekä työelämässä (Salakari 2010).

Terveysalan opinnoissa harjoitteluja ja niihin liittyvää opiskelijaohjausta voidaan toteuttaa joko perinteisellä yksilöohjauksella tai opiskelijamoduulissa. Moduuliharjoittelu toteutetaan opetusosastolla, jossa harjoittelevat opiskelijat toimivat vertaistensa kanssa tiimeinä suunnitellen, toteuttaen ja arvioiden potilaiden hoitoa. Ohjaava hoitaja on taustalla ja opiskelijat pääroolissa ottaen itsenäisesti vastuuta potilaiden kokonaisvaltaisesta hoitotyöstä. (Manninen 2016.)

Opiskelijaohjaukseen liittyviä haasteita varten on luotu aktiivisen tuen malli. Kehittämistyössä perehdyttiin Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin malliin koskien terveysalan opiskelijoiden harjoitteluja. Malli on kehitetty haastaviin terveysalan opiskelijaohjaustilanteisiin ja sen tavoitteena on auttaa tunnistamaan harjoitteluissa syntyviä haastavia ohjaustilanteita sekä ohjata niissä toimimista. (PSSHP 2019.)

Kehittämistyö käsitteli simulaatio-oppimista osana terveysalan opintoja ja niihin liittyviä harjoitteluja. Harjoittelujen osalta kehittämistyössä syvennyttiin moduuliharjoittelun malliin ja opiskelijamoduulissa harjoitteluun sekä harjoitteluissa tapahtuvaan opiskelijaohjaukseen ja haastaviin ohjaustilanteisiin. Kehittämistyön tarkoituksena oli rakentaa käsikirjoitus simulaatioharjoitukseen osaksi kättilötyön opintojen oppimateriaalia. Simulaatioharjoituksen aiheena oli haastava opiskelijaohjaustilanne harjoittelussa, joka toteutetaan opiskelijamoduulissa. Tavoitteena oli kehittää simulaatio-opetusta siten, että se valmistaa opiskelijoita harjoitteluissa toimimiseen sekä sujuvoittaa työelämään siirtymistä. Kehittämistyön pohjalta syntyneen simulaatioharjoituksen tavoitteena oli lisätä opiskelijoiden valmiuksia haastavissa vuorovaikutus- ja opiskelijaohjaustilanteissa toimimiseen harjoitteluissa. Lisäksi kehittämistyön tavoitteena oli tuoda opiskelijoille tutuksi aktiivisen tuen mallia sekä harjoitella sen hyödyntämistä käytännön harjoitteluissa.

Kehittämistyön toimeksiantajana oli Savonia-ammattikorkeakoulu osana valtakunnallista HARKKA- eli Harjoittelusta työelämään muuttuvissa terveysalan toimintaympäristöissä –hanketta. HARKKA-hankkeessa on osatoteuttajina Savonia-ammattikorkeakoulun lisäksi viisi muuta ammattikorkeakoulua ja kaksi yliopistoa. Hankkeen tarkoituksena on kehittää uusia toimintamalleja, jotka koskevat terveysalan opiskelijoiden harjoittelu ympäristöjä ja koulutuksessa vaadittavien taitojen harjoittamista erilaisissa ympäristöissä. (HARKKA-hanke 2018.) Simulaatio-opetuksen kehittämistavoite nousi hankkeesta ja tämän myötä tarve simulaatioharjoituksen käsikirjoituksen luomisesta konkreettisena kehittämistyönä.

2 HARJOITTELU KÄTILÖTYÖN OPINNOISSA

Suomessa kätilöopintojen laajuus on 270 opintopistettä, joihin sisältyvät sairaanhoitajaopinnot (180 op) sekä kätilötyön ammattiopinnot (90 op). Kätilötyön ammattiopinnoista käytännön harjoittelua on 60 opintopisteen verran. Koulutus kestää kokonaisuudessaan 4,5 vuotta ja sen myötä opiskelija saa sekä laillistetun sairaanhoitajan että kätilön pätevyyden. Kätilön koulutuksen tulee täyttää Euroopan parlamentin ja Neuvoston direktiiveissään määrittelemät vähimmäisvaatimukset. (Pienimaa 2014; Kätilöliitto 2017.) Koulutuksen saaneen kätilön ammattipätevyyden tunnustamisen myötä kätilö saa laillistuksen terveydenhuollon ammattihenkilönä toimimiseen (Direktiivi 2005/36/EY. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi ammattipätevyyden tunnustamisesta; Direktiivi 2013/55/EU. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun direktiivin 2005/36/EY ja hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen (EU) N:o 1024/2012 (IMI-asetus) muuttamisesta; Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira 2020).

Kätilön opinnoissa ohjatut harjoittelut ovat olennaisessa roolissa. Harjoitteluilla on yleisesti merkittävä vaikutus opiskelijan ammatillisuuden kehittymiseen, asenteisiin, sosiaalisiin taitoihin, ongelmanratkaisukykyyn, opiskelumotivaatioon sekä hoitoalalle jäämiseen. (Teuho, Roto, Sulonen, Vikberg-Aaltonen & Sankelo 2017.) Kätilötyön opintoihin tulee sisältyä teoriaopintojen lisäksi riittävästi kliinistä harjoittelua, jotta opiskelija saa tarvittavan kokemuksen kätilön ammatissa toimimiseen (Direktiivi 2005/36/EY. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi ammattipätevyyden tunnustamisesta; Direktiivi 2013/55/EU. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun direktiivin 2005/36/EY ja hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen (EU) N:o 1024/2012 (IMI-asetus) muuttamisesta).

Terveysalan harjoitteluihin on laadittu käytettäväksi laatusuosituksia, joissa on määriteltynä opiskelijan, opettajan ja ammattikorkeakoulujen tehtävät. Niiden toteutumisella varmistetaan opiskelijoiden laadukas harjoittelu. Laatusuosituksia pyrkivät myös yhtenäistämään opiskelijoiden harjoitteluprosessia, varmistamaan opiskelijoiden ammattitaidon kehittymistä ja jatkuvaa oppimista sekä varmistamaan harjoittelupaikkojen ja oppilaitosten sujuva yhteistyö opiskelijaohjauksessa ja sen kehittämisessä. Laatusuosituksia on tehty näyttöön perustuvaan tietoon ja asiantuntijatietoon pohjautuen. (Jokelainen ym. 2020.)

2.1 Opiskelijaohjaus

Harjoitteluissa opiskelijoiden ohjaajina toimivat terveydenhuollon ammattilaiset, joiden vaikutus harjoitteluihin on merkittävä. Jokaiseen harjoitteluun opiskelijalle on nimetty oma ohjaaja, jonka avulla opiskelija oppii käytännön taitoja ja teoretiedon soveltamista. Opiskelijaohjauksen tarkoituksena on tukea opiskelijan oppimista ja ammatillista kasvua. (Kälkäjä ym. 2015.) Ohjaus voidaan toteuttaa joko yksilöohjauksena tai opiskelijamoduulissa.

Ohjauksen sujumiseen vaikuttavat monet tekijät. Työyksiköissä on usein nimetty opiskelijavastava, joka hoitaa opiskelijaohjaukseen liittyviä asioita ja tekee yhteistyötä oppilaitosten kanssa. On-

nistuneeseen opiskelijaohjaukseen tarvitaan selkeitä käytäntöjä ja sääntöjä sekä tehtävien ja vastuun rajauksia. Keskeisimpänä harjoittelun onnistumiseen vaikuttavana tekijänä on opiskelijaohjaaja. Ohjaajan hyvinä ominaisuuksina pidetään pitkäjänteisyyttä, luotettavuutta, empaattisuutta, ammatillisuutta ja kuuntelemisen taitoa. Hyvä ohjaaja on motivoitunut opiskelijoiden ohjaamiseen ja tunnistaa selkeästi tehtävät sekä niihin liittyvät roolit. (Kälkäjä ym. 2015.)

Opintojen eri vaiheissa opiskelijaohjaajalla on erilaisia rooleja ja tehtäviä. Opiskelijaohjaajan on tärkeää suunnitella opiskelijan harjoittelujakso, perehdyttää opiskelija työyksikköön ja työtehtäviin, perehtyä opiskelijan tavoitteisiin, ohjata, antaa palautetta sekä arvioida opiskelijan työskentelyä. (Karjalainen ym. 2014.) Ensimmäisten harjoittelujen aikana ohjaaja toimii erityisesti opiskelijan tukena ja turvana sekä mallina hoitajana olemiseen. Opintojen puolivälissä ohjaajan ja opiskelijan suhteessa korostuvat tasa-arvo ja yhteistyön tekeminen. Syventävän vaiheen harjoitteluissa ohjaajan täytyy osata pohtia ja keskustella reflektiivisesti hoitotyöstä opiskelijan kanssa. Ohjaajan tulisikin huomioida opiskelijan opintojen vaihe, koska silloin hänen on helpompi kohdistaa ohjaamisensa oleellisiin asioihin. (Kälkäjä ym. 2015.)

2.2 Moduuliharjoittelu

Moduuliharjoittelun malli on opetuksen järjestämisen muoto, jossa opiskelijat toimivat harjoittelussaan niin sanotussa opiskelijamoduulissa. Moduulissa opiskelijat harjoittelevat potilaan kokonaisvaltaista hoitoa tiiminä yhdessä toisten opiskelijoiden kanssa ja oppivat siten itsenäistä hoitoon liittyvää päätöksentekoa sekä vastuun ottamista kokonaisuudesta. Opiskelijat ottavat moduulissa päävastuun heille osoitettujen potilaiden hoidon suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista ohjaajan ollessa taustalla. Ohjaajan tehtävänä on varmistaa asianmukaisen hoidon toteutuminen sekä opiskelijoiden oppiminen. (Hyvärinen, Palonen & Åstedt-Kurki 2018.) Oppiminen moduulissa on yhteistoiminnallista ja siihen liittyvät olennaisesti asiantuntijuuden jakaminen, vertaistuki, ryhmähengen luominen ja tilanteiden pohtiminen yhdessä toisten kanssa. Opiskelijamoduuleissa voi toimia useiden eri alojen opiskelijoita yhtäaikaisesti ja tällöin moduuliharjoittelussa toteutuu myös moniammatillisuuden näkökulma. (Mäenpää ym. 2017.) Opiskelijat oppivat moduulissa toimiessaan kehittämään yhteistyötaitojen lisäksi myös esimerkiksi omia tiedonhakutaitojaan. Moduulimuotoisen harjoittelun on todettu valmistavan opiskelijoita hyvin työelämään sekä tulevan ammatin asettamiin vaatimuksiin. (Hyvärinen ym. 2018.)

Opiskelijoiden kokemuksia selvittäessä kävi ilmi, että opiskelijat kokivat moduulissa toteutetun harjoittelun tukeneen vastuun ottamiseen turvallisesti sekä potilaan kokonaisvaltaisesta hoidosta oppimiseen. Opiskelijat pääsivät kehittämään omaa ajatteluaan sekä päätöksenteko-osaamistaan, kun ohjaajat antoivat opiskelijoille päävastuun tiedonhausta, perehtymisestä, työn suunnittelusta sekä itsenäisestä toteutuksesta. Ohjaajien lisäksi muun osaston henkilökunnan koettiin tukevan, ohjaavan ja opastavan opiskelijoita hyvin. Lisäksi ohjaajilta ja henkilökunnalta saadun palautteen määrän havaittiin olevan moduuliharjoittelussa suurempi verrattuna yksilöohjauksena toteutettuihin harjoitteluihin. Ryhmässä toimiminen sekä vastuun antaminen opiskelijoille toivat esille niin myönteisiä kuin kielteisiäkin näkökohtia. Yhteistoiminnallinen vertaisoppiminen koettiin hyvänä ja oppimista edistävänä tekijänä. Opiskelijoista koostuvan ryhmän ja ryhmähengen koettiin edistävän jaksamista. Joi-

denkin opiskelijoiden kokemusten mukaan ryhmässä tapahtuva yhteistoiminnallinen oppiminen vaikutti omaan pärjäämiseen sekä osaamisen tunteeseen alentavasti, mikäli ryhmässä oli jäsen, jonka toiminta koettiin määrääväksi. (Mäenpää ym. 2017.)

Hyvärinen ym. (2018) ovat selvittäneet opiskelijaohjaajan roolissa toimineiden hoitajien kokemuksia ohjaamisesta opiskelijamoduulissa. Hoitajat kokivat moduulissa tapahtuneen opiskelijaohjauksen tukeneen heidän ammatillista kehittymistään ohjaajana. Kehittyminen näkyi lisääntyvänä ohjauskokemuksena, mikä ilmeni organisointikyvyn ja kärsivällisyyden kasvamisena sekä ohjaustilanteiden hallitsemisen kehittymisenä. Ohjaamisen nähtiin vaikuttavan työhyvinvointiin positiivisesti, kun hoitajat saivat onnistumisen kokemuksia opiskelijoiden oppiessa ja suoriutuessa hyvin. Ohjaamiseen perehdytys sekä siihen saatu tuki koettiin hoitajien keskuudessa puutteellisena, mikä vaikeutti ohjaajana toimimista moduulissa. Vastuu ohjaamisesta ei myöskään haastateltujen kokemusten mukaan jakautunut työyhteisössä tasaisesti. Useamman opiskelijan samanaikainen ohjaaminen sekä kokemattomuus moduulissa ohjaamisesta koettiin haastavana, samoin ohjaajan roolissa oleminen eli moduulissa taustalla pysyminen. Toisaalta haasteita tuotti hoitajille myös heille viime kädessä kuuluva vastuu potilasturvallisuuden toteutumisesta. Hoitajien tuli varmistaa opiskelijoiden tietojen ja taitojen oikeellisuus sekä myös se, että opiskelijoiden yhteistoiminnallinen, toisilleen antama ohjaus ei sisältänyt virheellisiä tietoja.

3 HAASTAVAT OPISKELIJAOHJAUSTILANTEET

Työyksiköissä tapahtuva opiskelijaohjaus edellyttää työntekijöiltä aikaa, voimavaroja ja henkilöstöresursseja. Opiskelijoiden ohjaamiseen tarvitaan monipuolisia ohjaamiseen ja opettamiseen liittyviä taitoja, mutta varsinaista pedagogista koulutusta opiskelijaohjaukseen ei vaadita. Opiskelijaohjaajan tulisi osata tunnistaa opiskelijan yksilölliset tavoitteet ja oppimistarpeet, koska ne voivat vaihdella paljonkin eri opiskelijoiden välillä. (Juntunen, Ruotsalainen, Tuomikoski & Kääriäinen 2015.)

Opiskelijaohjaajien näkemyksiä selvitetessä keskeisimpinä haasteisiin vaikuttavina tekijöinä koettiin opiskelijan heikko orientaatio, puutteelliset oppimisvalmiudet, heikko motivaatio sekä epäammattillinen toiminta. Näiden kokonaisuuksien alle opiskelijaohjaajat kuvasivat opiskelijan ominaisuuksia laajasti. Opiskelijan heikon orientaation kuvattiin koostuvan valmistautumattomuudesta ja erilaisista keskittymisvaikeuksista. Opiskelijan puutteelliset oppimisvalmiudet sisälsivät itsearvioinnin vaikeudet, oppimisen haasteet, palautteeseen suhtautumisen, puutteellisen aikaisemman osaamisen sekä itseohjautuvuuden haasteet. Heikko motivaatio näkyi opiskelijoissa suorituskeskeisyytenä, tiettyjen työtehtävien valikointina ja hoitotyötä arvostamattomana asenteena. Epäammattillinen toiminta sisälsi työelämän sääntöihin sitoutumattomuuden, epäsopivat vuorovaikutustaidot ja potilasturvallisuuden vaarantumisen. (Juntunen ym. 2015.)

Bradshaw, Pettigrew ja Fitzpatrick (2019) ovat tuoneet esille opiskelijaohjaukseen liittyvän arvioinnin tärkeyttä. Haastavia opiskelijaohjaustilanteita voivat luoda myös esimerkiksi tutkimuksessa kuvatut haastavat arviointitilanteet harjoitteluissa. Arvioinnissa hankalina tilanteina nähtiin sellaiset tapaukset, joissa opiskelijalla oli haasteita kliinisestä harjoittelusta suoriutumisessa ja ohjaajan oli vaikeaa antaa siitä rehellistä palautetta. Tilanteissa ristiriitaisuutta toi ohjaajien kokemaa vastuu potilasturvallisuudesta, mutta toisaalta haluttomuus hylätä huonosti suoriutunut opiskelija. Arvioinnin haasteista huolimatta ohjaajat kokivat potilasturvallisuuden näkökulman tärkeimpänä eettisyyden toteuttamiseksi.

Opiskelijoiden kielteisiä kokemuksia harjoitteluissa yleisesti selvitetessä yhtenä osa-alueena mainittiin ohjaussuhteeseen liittyvät haasteet. Ohjaussuhteen lähtökohtiin sisältyviä asioita olivat erilaiset puutteet ohjauksen järjestämisessä, henkilöstölähtöisissä tekijöissä ja oppimisympäristössä. Ohjaussuhteen toimimattomuuteen kuvattiin puutteet opiskelijan yksilöllisessä ohjauksessa, ohjaajan tuessa sekä opiskelijan arvostuksessa ja kohtaamisessa. (Teuvo ym. 2017.) Opiskelijoiden näkökulmasta haastavien ohjaustilanteiden syntymistä edesauttoivat myös suuret ryhmäkoot, ohjauksen vähäiset aikaresurssit, puutteellinen perehdytys toimintaan harjoittelussa sekä vuorovaikutuksen haasteet ohjaajan ja opiskelijan välillä. Opiskelijat kokivat epämukavuutta ja painetta toimiessaan sellaisissa tilanteissa, joissa vaatimukset käytännön harjoittelussa ovat ohjauksen määrään ja laatuun suhteutettuna liian suuret. (Killam & Heerschap 2012.)

Ohjaajat kokivat osittain samankaltaisia ohjaussuhteeseen liittyviä haasteita. Vuorovaikutukseen liittyvänä haasteena ohjaajat kokivat erityisesti sellaisen tilanteen, jossa opiskelijalla oli eri äidinkieli kuin heillä itsellään. Haastavana koettiin harjoitteluun liittyvät vaikeat asiat ja niistä keskusteleminen sekä opiskelijan arkuus antaa palautetta ohjaajalleen. Ohjaussuhdetta heikensivät luottamuksen puute sekä opiskelijaan tai ohjaajaan liittyvät asiat ja persoonalliset ominaisuudet. Niitä kuvattiin

esimerkiksi ohjaajan vääristyneenä käsityksenä opiskelijaohjauksesta ja puutteellisina valmiuksina tai haluttomuutena opiskelijaohjaukseen. Resurssien puutteesta johtuvat kiireinen potilastyö ja siitä aiheutuva ajan puute vaikeuttivat hyvän ohjaussuhteen rakentamista. Opiskelijasta lähtöisin olevia haasteita aiheuttavia tekijöitä opiskelijaohjaajat kuvasivat monipuolisesti. Opiskelijan epämotivaation, ylimielisyyden, sitoutumattomuuden ja väheksyvän asenteen harjoittelua kohtaan sekä kykenemättömyyden kehittävän palautteen vastaanottamiseen koettiin vaikeuttavan ohjaussuhteen rakentamista ja sen ylläpitämistä. Näiden lisäksi myös opiskelijan henkilökohtaisen elämän vaikeuksien todettiin aiheuttavan haasteita ohjaussuhteeseen. (Sohlman 2020.)

3.1 Haastavissa opiskelijaohjaustilanteissa toimiminen

Juntunen ym. (2015) ovat kuvanneet haastavissa opiskelijaohjaustilanteissa toimimista opiskelijaohjaajien näkökulmasta. Tilanteissa toimiminen on jaoteltu kolmeen eri osa-alueeseen: opiskelijaohjaajan tuki opiskelijalle, opiskelijaohjaajan sosiaalinen tuki sekä opettajan, opiskelijaohjaajan ja opiskelijan välinen yhteistyö. Opiskelijaohjaajan tuki opiskelijalle sisälsi yhtenä tärkeimmistä asioista varhaisen puuttumisen, jota ohjaaja voi toteuttaa tunnistamalla haasteita ja ottamalla ne puheeksi opiskelijan kanssa. Opiskelijaohjaajan muina keinoina on luoda opiskelijaa tukeva ohjaussuhde ja hyödyntää monipuolisia ohjaustapoja. Näiden lisäksi opiskelijaohjaaja voi hyödyntää sosiaalista tukea, johon sisältyy emotionaalinen tuki, konkreettinen tuki sekä sosiaalisen yhteisön tuki. Ohjauskoulutuksen käyneet ohjaajat selviytyvät yleisesti paremmin haastavista opiskelijaohjaustilanteista (O'Brien ym. 2013).

Opiskelijaohjaajan, opiskelijan ja opettajan väliseen yhteistyöhön sisältyvinä asioina on kuvattu opiskelijaohjaajan yhteydenotto opettajaan, opettajan yhteistyö harjoitteluyksikköön sekä opettaja opiskelijan tukijana. Yhteistyö opettajan kanssa korostui erityisesti silloin, kun haastavaa tilannetta ei saatu selvitettyä muiden keinojen avulla työyksikön sisällä. Opettajan rooli kuvattiin tärkeänä myös sellaisessa tilanteessa, jossa opiskelijalla tiedettiin olevan haasteita jo ennen harjoittelun alkua ja opettaja oli informoinut asiasta työyksikköön. (Juntunen ym. 2015.) Ohjaavalla opettajalla on velvollisuus antaa tukea opiskelijalle haastavan ohjaustilanteen ilmetessä. Yhdessä harjoittelun ohjaajan kanssa opettaja voi tehdä lopullisen päätöksen harjoittelun hylkäämisestä tilanteen niin vaatiessa. (ValOpe 2017.)

Työpaikkaohjaaja opiskelijan ohjaajana -julkaisussa (2016) on eritelty haastavia ohjaustilanteita ja konkreettisia keinoja niiden ratkaisemiseen. Kuvattavat tapaukset pohjautuvat opiskelijaohjaajien omiin kokemuksiin. Opiskelijan ollessa arka potilaiden kohtaamisessa ja työn tekemisessä, opiskelijaohjaaja voi tukea opiskelijaa suunnittelemalla työtehtävät selkeästi ja yksityiskohtaisesti yhdessä opiskelijan kanssa. Opiskelijan on hyvä antaa seurata työtehtävien tekemistä tai antaa aluksi pienempiä tehtäviä. Opiskelijaohjaaja voi myös tukea opiskelijaa olemalla mukana potilastilanteissa ja työtehtäviä tehdessä. Positiivisen palautteen antaminen ja opiskelijan kokemuksista ja tuntemuksista keskusteleminen voivat myös helpottaa tilannetta merkittävästi. (Työpaikkaohjaaja opiskelijan ohjaajana 2016.)

Kaikkietävän tai liian omatoimisen opiskelijan kanssa otetaan puheeksi hänen käytöksensä ja sen muuttaminen sekä käydään selkeästi läpi erilaiset vastuut ja roolit. Ennen työtehtävien tekemistä

opiskelijaa pyydetään kertomaan oma toimintasuunnitelmansa, josta opiskelijaohjaaja antaa tarvittaessa rakentavaa palautetta. Opiskelijalta voidaan pyytää myös uusia toimintaehdotuksia. Jos opiskelija ei ymmärrä tai noudata työpaikan sääntöjä, opiskelijaohjaajan täytyy puuttua tilanteeseen välittömästi ottamalla asia puheeksi. Työpaikan säännöistä ja noudatettavista toimintatavoista kerrotaan opiskelijalle tarvittaessa useita kertoja sekä seurataan niiden toteutumista. Epämotivoituneen opiskelijan kanssa on tärkeää käydä kattava ohjauskeskustelu, missä käydään läpi hänen motivaatiotaan ja kiinnostustaan sekä henkilökohtaisia tavoitteitaan ja niiden merkitystä. Haastavissa tilanteissa voidaan tarvittaessa ottaa yhteyttä työpaikan esimieheen, oppilaitokseen ja ohjaavaan opettajaan. (Työpaikkaohjaaja opiskelijan ohjaajana 2016.)

3.2 Haastavat opiskelijaohjaustilanteet ja vuorovaikutus

Ohjaajan ja opiskelijan välisellä vuorovaikutuksella on suuri merkitys ohjaussuhteessa ja erityisesti haastavissa opiskelijaohjaustilanteissa. Ohjaussuhteessa tapahtuvat keskustelut sujuvat paremmin, kun ilmapiiri on turvallinen, luottamuksellinen ja vuorovaikutteinen (Kostiainen & Hupli 2012; Työpaikkaohjaaja opiskelijan ohjaajana 2016). Vuorovaikutuksessa tulee pyrkiä vastavuoroisuuteen. Tällöin sekä opiskelijaohjaajalla että opiskelijalla on oppimisen mahdollisuus. Ohjauksellisia keskusteluja opiskelijan ja ohjaajan välillä on kuvattu kahden samanarvoisen ihmisen pohdintana ja keskusteluna eri aiheista sekä ratkaistavista ongelmista. (Kostiainen & Hupli 2012.)

Sanaton ja sanallinen viestintä yhdessä muodostavat vuorovaikutustilanteessa kokonaisuuden (Työpaikkaohjaaja opiskelijan ohjaajana 2016). Puhe ja sanattoman viestinnän ilmeet sekä eleet voivat olla joko yhteneväisiä tai ristiriidassa keskenään. Kun viestintä on tällä tavoin ristiriitaista, niin ihmiset yleisesti luottavat useimmiten sanattomaan viestiin enemmän. Ohjaussuhteessa ja ristiriitaisissa tai haastavissa tilanteissakin opiskelija sekä ohjaaja havainnoivat toistensa äänensävyä, laatua sekä puheen painotuksia ja taukoja tehden näistä tulkintoja. Sanattomat eleet ja ilmeet vaikuttavat sanallisen viestin tulkitsemiseen ja asiasisällön ymmärtämiseen sekä siihen, mitä asioita viestistä poimitaan. Vuorovaikutuksellisia haasteita ohjaussuhteeseen voivat tuoda muun muassa tilanteet, joissa viestien tulkinnassa tulee väärinymmärryksiä. Esimerkkinä tästä on kuvailtu tilanne, jossa ohjaaja on ärtynyt jostain opiskelijaan liittymättömästä tekijästä johtuen ja ärtymys tai muu tunnetila välittyy opiskelijalle keskusteluissa. Opiskelija voi tällöin tulkita tilannetta virheellisesti. (Työpaikkaohjaaja opiskelijan ohjaajana 2016.)

Vuorovaikutukseen liittyviä haasteita opiskelijaohjaukseen voi aiheuttaa esimerkiksi opiskelijan kyvyttömyys ottaa palautetta vastaan. Opiskelija voi pelätä omaa epäonnistumistaan. Tällaisessa tilanteessa opiskelijaohjaaja voi keskustella harjoittelujakson alussa opiskelijan kanssa palautteen merkityksestä ja siitä, miten palautetta annetaan sekä sopia siihen jokin yhteinen käytäntö. (Työpaikkaohjaaja opiskelijan ohjaajana 2016.) Opiskelijaohjaajan tulisi antaa palautetta säännöllisesti ja selkeästi niin, että opiskelijalle kerrotaan toiminnassa hyvin menneet sekä kehitettävät asiat (Sohlman 2020; Työpaikkaohjaaja opiskelijan ohjaajana 2016). Palautteen antamisessa on tärkeää, että tilanteessa on hyväksyvä, positiivinen ja oppimista edistävä tunnelma. Tilanteeseen täytyy varata rauhallinen ympäristö ja riittävästi aikaa. Opiskelijan reagoiessa palautteeseen voimakkaasti, on tärkeää kuunnella opiskelijaa ja järjestää uusi ohjauskeskustelu mahdollisimman nopeasti. (Työpaikkaohjaaja opiskelijan ohjaajana 2016.)

Vuorovaikutuksen haasteet ohjaussuhteessa voivat ilmetä jopa henkisenä väkivaltana, joka on yleistyvä ongelma työyhteisöissä ja voi siten myös kohdistua harjoittelussa olevaan opiskelijaan. Henkisen väkivallan on todettu vaikuttavan opiskelijoiden terveyttä, toimintakykyä, ammatillista kasvua sekä urasuunnitelmia ja alaan liittyviä mielikuvia heikentävänä tekijänä. Henkinen väkivalta voi ilmetä vuorovaikutustilanteessa opiskelijaan kohdistuvana sanallisena tai sanattomana haukkumisena, pilkkaamisena, kiusaamisena, pahan puhumisena, eristämisenä muusta työyhteisöstä sekä epäkoh-teliaana käytöksenä, kun opiskelijan kanssa ei keskustella. (Hakojärvi, Salminen & Suhonen 2011.)

Opiskelijoiden kokemaa henkistä väkivaltaa koskevassa tutkimuksessa todettiin, että ohjaajiensa henkisen vallankäytön ja väkivallan kohteeksi joutuneet opiskelijat käyttivät useita eri keinoja siitä selviytymiseen. Opiskelijat pyrkivät sisäisten selviytymiskeinojen myötä omien ajattelumallien avulla asennoitumaan tilanteeseen ja jotkut myös turvautuivat ulkoisiin keinoihin, kuten avun pyytämiseen ja henkisen tuen etsimiseen. Henkisen väkivallan tilanteissa jotkut opiskelijat kykenivät puolustautu-maan sanallisesti tai poistumaan väkivaltaa käyttävän seurasta, kun taas toiset opiskelijat eivät teh-neet asialle mitään tai perustelivat väkivallan käyttöä koulutukselliseen toimintaan liittyvänä. Ylei-senä selviytymismallina tuli ilmi opiskelijoiden keskustelut tapahtumista lähipiirinsä kanssa. Opiskeli-jat eivät useimmiten tukeutuneet esimerkiksi harjoittelun ohjaavan opettajan apuun, ja näin toimi-neetkin kokivat, etteivät välttämättä saaneet tarvittavaa apua, puuttumista tai reagointia opettajan taholta. (Hakojärvi ym. 2011.)

Haastavien opiskelijaohjaustilanteiden ratkaisemisessa vuorovaikutuksen keinot korostuvat. Haasta-vassa tilanteessa tulisi käydä vastavuoroista ohjauskeskustelua, jonka pohjana on pyrkimys yhteis-ymmärrykseen ja jonka vaikutus ohjaussuhteen onnistumiseen on merkittävä (Kostiainen ja Hupli 2012). Opiskelijan sekä ohjaajan odotukset ja tarpeet ohjaussuhteeseen liittyen tulevat esille ohjaus-keskustelussa. Opiskelijalla voi joskus olla epärealistisia tai epäolennaisia odotuksia, eivätkä ne vält-tämättä kohtaa ohjaajan odotusten kanssa. Opiskelija saattaa odottaa ohjaajan antavan ratkaisuja asioihin hänen puolestaan, ja ohjaaja taas voi odottaa opiskelijalta vastaanottavuutta, avoimuutta ja kehityshaluisuutta. Ohjaaja voi tuntee tarvetta itse onnistua, auttaa tai osoittaa tietämyksensä ja asiantuntijuutensa. (Työpaikkaohjaaja opiskelijan ohjaajana 2016.) Haastavien tilanteiden selvitte-lyssä dialogisen keskustelun tukena voidaan hyödyntää aktiivisen tuen mallia (liite 2).

3.3 Aktiivisen tuen malli

Aktiivisen tuen mallia käytetään organisaatioissa apuvälineenä työhyvinvoinnin edistämiseen. Se aut-taa puheeksi ottamisessa ja asioihin puuttumisessa vaikeissa tilanteissa. Puheeksi ottamisesta ovat vastuussa esimies ja jokainen työntekijä. Työyhteisöissä käytettävä toimintamalli koostuu varhai-sesta tuesta, tehostetusta tuesta sekä paluun tuesta. Aktiivisen tuen aloittaminen voi olla syynä esi-merkiksi toistuviin poissaoloihin tai työntekijän käytöksen muuttumiseen. Varhaisella tuella pyritään tunnistamaan ja ratkaisemaan ongelmia mahdollisimman aikaisessa vaiheessa työyksikön sisällä. Tehostettuun tukeen siirrytään siinä vaiheessa, kun työyksikön omat keinot eivät enää riitä. Silloin asioiden selvittämiseen voivat osallistua esimiehen lisäksi myös henkilöstöhallinnon työntekijä. Paluun tukea käytetään silloin, kun työntekijä on palaamassa pitkän poissaolon jälkeen takaisin töihin. (Työ-turvallisuuskeskus TTK 2011.)

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin alueella on kehitetty haasteellisiin terveysalan opiskelijaohjaustilanteisiin aktiivisen tuen malli (liite 2). Malli auttaa tunnistamaan harjoitteluissa syntyvät haastavat tilanteet ja ohjaa niissä toimimista. Mallin mukaan haastavat tilanteet voivat olla lähtöisin opiskelijasta tai ohjaajasta ja ne voivat liittyä joko käyttäytymiseen, työelämän pelisääntöihin, motivaatioon, vuorovaikutukseen, ohjaussuhteeseen, kulttuurillisiin ongelmiin, oppimiseen ja osaamiseen, terveyden haasteisiin tai harjoittelun hylkäämisen uhkaan. (PSSHP 2019.)

Haasteellinen tilanne tulisi tunnistaa mahdollisimman nopeasti ja ottaa puheeksi asianosaisten kanssa. Tunnistamisen apuna voidaan käyttää harjoittelun ohjaavan opettajan ja kliinisen hoitotyön opettajan konsultointia. Opiskelijaohjaaja voi hyödyntää haastavien tilanteiden tunnistamisessa myös opetussuunnitelmaa, harjoittelun tavoitteita ja arviointikriteerejä. Jos haasteita tai hylkäämisen uhkaa tulee esille ennen väliarviointia, ne tulee käsitellä viimeistään väliarvioinnissa. Tilanteen vaatiessa aktiivisen tuen keskustelua, sen ajankohta tulee sopia etukäteen ja tiedottaa kaikille siinä käsiteltävästä asiasta. (PSSHP 2019.)

Aktiivisen tuen keskusteluun tulee aina osallistua opiskelija, opiskelijaohjaaja sekä harjoitteluyksikön esimies. Harjoittelun ohjaavalle opettajalle ilmoitetaan asiasta ja hänet kutsutaan paikalle keskusteluun. Lisäksi asiasta ilmoitetaan kliinisen hoitotyön opettajalle, joka osallistuu keskusteluun tarpeen mukaan. Keskustelussa yhteisesti sovitut toimenpiteet sekä niiden seuranta ja arviointi kirjataan aktiivisen tuen keskustelulomakkeelle. (PSSHP 2019.)

4 SIMULAATIO-OPPIMINEN TERVEYSALALLA

Simulaatio-opetuksessa opiskelijat toimivat todentuntuisissa, rakennetuissa ympäristöissä harjoitellen erilaisten ongelmien ja tilanteiden ratkaisemista. Konkreettisten hoitotyön taitojen ja toimintojen lisäksi simulaatio-oppimisessä tavoitteena voidaan pitää yhteistyö- ja tiimitaitojen, vuorovaikutustaitojen sekä asiakkaan kohtaamisen harjoittelemista. (Silvennoinen & Juujärvi 2018.) Simulaatioharjoitukset opettavat konkreettisesti teorian tiedon yhdistämistä käytäntöön, mikä auttaa opiskelijaa hahmottamaan paremmin potilaan kokonaisvaltaista hoitoa. Harjoitusten tiimityöskentely helpottaa myös hoitotyössä tapahtuvaa päätöksentekoprosessia. (Pakkanen, Stolt & Salminen 2012.) Simulaatioharjoitusten avulla voidaan lisätä tehokkuutta ja suorituskykyä sekä vähentää toiminnassa tapahtuvia virheitä. Riittävällä ja monipuolisella harjoittelulla voidaankin välttää merkittävästi oikeita potilashinkoja. (Rall 2013.)

Norman (2012) kuvaa kirjallisuuskatsauksessaan simulaatio-oppimisen vaikuttavuutta sekä oppimisen eri tasoja, jotka on jaoteltu teemoittain ulkoisiin, sisäisiin sekä kliiniseen arviointiin liittyviin oppimistuloksiin. Ulkoiset tekijät ovat opittuja kuten tiedot ja taidot, turvallisuustekijät sekä kommunikaatio. Sisäisinä tekijöinä pidetään oppijoiden havainnointikykyä riippuvaisia tekijöitä kuten kliinisen arvioinnin kykyä ja itsevarmuutta. Tutkimuksen tulosten mukaan kliiniseen arviointiin ja sen hallitsemiseen vaikuttavat niin sisäiset kuin ulkoiset oppimiseen liittyvät tekijät. Katsauksessa todetaan, että simulaation on nähty tutkimusten valossa edistävän sellaisen oppimisympäristön luomista, joka kehittää tietoja ja taitoja sekä toiminnan turvallisuutta ja varmuutta. Simulaatio-oppiminen nähdään mahdollisuutena sujuvampaan siirtymään koulutuksesta työelämään ja terveydenhuollon toimintaympäristöihin, kun opiskelijat omaavat paremmat kliiniset taidot ja tiedot. (Norman 2012.)

Simulaatioympäristössä tapahtuva opetus on opiskelijakeskeistä ja opiskelijat kokevat simulaatio-oppimisen mielekkääksi (Keskitalo 2015). Harjoituksia pidetään pääosin hyvänä, mutta haastavana tapana oppia. Haastavana opiskelijat kokevat toisen henkilön roolin sisäistämisen ja sen mukaan toimimisen. Opiskelijoille voi lisäksi aiheutua stressiä simulaatioharjoituksessa toteutetun hoitotyön toiminnan arvioinnista. Myönteisenä asiana pidetään sitä, että simulaatioympäristössä tapahtuva toiminta on turvallista, koska siellä tapahtuvat virheet eivät aiheuta todellisia vaaratilanteita potilaille. Harjoitukset vahvistavat opiskelijoiden osaamisen ja pystyvyyden tunnetta monella eri osa-alueella. (Pakkanen ym. 2012.)

4.1 Simulaatioharjoituksen rakenne

Simulaatioharjoitukseen sisältyy kolme vaihetta, jotka ovat harjoitukseen valmistautuminen, harjoituksen suorittaminen ja jälkipuinti. Valmistautumisessa opettaja kertoo yleisesti harjoituksesta, siihen liittyvästä tilanteesta ja sen taustoista. (Salakari 2010.) Opiskelijoille on tärkeää muistuttaa ennen jokaista harjoitusta, että kyseessä on opetustilanne, josta ei puhuta osallistuvan ryhmän ulkopuolella. (Nurmi, Rovamo & Jokela 2013.)

Harjoituksen suorittamisen vaiheessa opiskelija toimii simulaatiotilanteessa taustatietojen perusteella omien taitojensa ja aiemmin opitun teorian tiedon pohjalta. Toiminnan aikana tietoja sovelletaan harjoituksen vaatimusten mukaisesti, mikä edistää oppimista tehokkaasti. Harjoituksen aikana opettaja

voi olla taustalla tai aktiivisessa roolissa. Tarvittaessa harjoitukseen voidaan puuttua avustamalla tai keskeyttämällä, jos harjoitus ei etene tai toiminnassa esiintyy vakavia virheitä. Varsinaisen palautteen opiskelija saa jälkipuinnissa. (Salakari 2010.)

Jälkipuinti on tärkeä osa simulaatioharjoitukseen kuuluvaa oppimisprosessia. Siinä opiskelija arvioi itse omaa toimintaansa ja pohtii harjoitukseen liittyviä tunteita sekä keskustelee yhdessä koko ryhmän kanssa harjoituksesta opituista asioista. Keskustelussa opettajan palautteella ja näkemyksillä on tärkeä merkitys, sillä opiskelijat eivät pysty itse arvioimaan kaikkea harjoituksessa tapahtunutta. Opiskelijan on tärkeää saada realistinen palaute simulaatioharjoituksessa toimimisestaan ja mahdollisista virheistään, koska opiskelijalle voi muutoin jäädä virheellinen käsitys oikeista toimintatavoista. Hyvässä jälkipuinnissa keskustelu käydään avoimesti ja luottamuksellisesti avoimia kysymyksiä hyödyntäen. (Salakari 2010.)

4.2 Simulaatioharjoituksen käsikirjoituksen rakentaminen

Simulaatioharjoituksen suunnittelu koostuu useista vaiheista. Aluksi asetetaan selkeät oppimistavoitteet, jotka perustuvat kohderyhmän opetussuunnitelmaan. Oppimistavoitteisiin sisältyy usein sekä teknisiä että ei-teknisiä tavoitteita. Niiden ympärille lähdetään rakentamaan simulaatioilannetta, johon suunnitellaan tapauksen eteneminen ja sen aikaiset tapahtumat. Käsikirjoitukseen sisältyy myös varsinainen lähtötilanne sekä jälkipuinnissa läpikäytävät asiat. (Nurmi ym. 2013.)

Simulaatioharjoituksesta tulisi tehdä mahdollisimman todentuntuinen ja tarpeeksi haastava, jotta opiskelijoiden motivaatio säilyy. Harjoituksen taustalle luotava tarina lisää aitouden tunnetta ja uskottavuutta. (Salakari 2010.) Käsikirjoituksen tulisi olla selkeä, yksinkertainen ja perusteellinen. Simulaatioharjoitukseen tulee suunnitella siihen tarvittavat tilat ja välineet, osallistuvat henkilöt, kesto ja ajankohta. Harjoituksen tarkalla suunnittelulla voidaan varmistaa se, että sisältö tukee oppimistavoitteita. Opiskelijoille voidaan lisäksi määritellä erikseen opiskeltavat asiat ja mahdollinen esimateriaali. Opintojakson varsinaiset teoriaosuudet opiskellaan ennen simulaatioharjoitusta, joten opiskelijoilla oletetaan olevan tarvittavat perustiedot ennen harjoituksen alkamista. (Nurmi ym. 2013.)

5 KEHITTÄMISTYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Kehittämistyön tarkoituksena oli tuottaa simulaatioharjoituksen käsikirjoitus oppimateriaaliksi kättilötyön opintoihin. Käsikirjoituksen aiheena on haastava opiskelijaohjaustilanne, jossa ongelma sijoittuu opiskelijoiden ja ohjaajan väliseen ohjaus- ja vuorovaikutussuhteeseen. Vuorovaikutuksellinen ongelma syntyy tilanteessa, jossa opiskelijat ovat ensimmäisessä kättilötyön harjoittelussaan opiskelijamoduulissa. Tilanteessa otetaan esille aktiivisen tuen malli, jonka avulla haastava ohjaus- ja vuorovaikutustilanne pyritään ratkaisemaan. Kehittämistyön tavoitteena on kehittää simulaatio-opetusta siten, että se valmistaa opiskelijoita harjoitteluissa toimimiseen sekä sujuvoittaa työelämään siirtymistä. Simulaatioharjoituksen tavoitteena on lisätä opiskelijoiden valmiuksia haastavissa vuorovaikutus- ja opiskelijaohjaustilanteissa toimimiseen harjoitteluissa.

Kehittämistyön tavoitteena on lisäksi tuoda opiskelijoille tutuksi aktiivisen tuen mallia sekä harjoitella sen hyödyntämistä käytännön harjoitteluissa. Aktiivisen tuen mallia hyödyntämällä sekä haastavia opiskelijaohjaustilanteita käsittelemällä pyritään sujuvoittamaan työskentelyä opiskelijan, ohjaajan ja potilaan välillä ja siten lisäämään myös potilasturvallisuutta. Simulaatioharjoituksen tavoitteena on auttaa ymmärtämään aktiivisen tuen toimintamallia käytännössä konkreettisen simulaatiotilanteen kautta.

6 KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS

Kehittämistyötä voidaan pitää tutkimuksellisenä kehittämistoimintana, sillä siinä yhdistyvät tutkimuksellinen ote ja työelämän tarpeisiin vastaava kehittämistoiminta. Lähtökohtana kehittämistoiminnassa on joko havaittu käytännön ongelmakohta nykytilanteessa tai tulevaisuuden visio. Visio eli ihannenäkymä lisää motivaatiota kehittämistoimintaan, mutta useimmiten kehittämisideat nousevat havaituista ongelmista tai haasteista. (Toikko & Rantanen 2009.) Kehittämistyömme koostuu teoriaosuudesta eli kirjallisuuskatsauksesta sekä varsinaisesta tuotoksesta, joka on käsikirjoitus simulaatioharjoitukseen.

6.1 Käsikirjoituksen suunnittelu

Kehittämistyön tarkoitus ja tavoitteet määriteltiin HARKKA-hankkeen taholta saadun toimeksiannon pohjalta. Lähdimme suunnittelemaan sellaista simulaatioharjoituksen käsikirjoitusta, joka täyttää nämä tavoitteet ja on toteutettavissa käytännössä toimivana harjoituksena. Ennen käsikirjoituksen laatimista keräsimme käsikirjoituksen sisältöihin liittyvää näyttöön perustuvaa tietoa, sillä halusimme varmistaa, että simulaatioharjoitus pohjautuu tutkittuun ja ajantasaiseen tietoon. Osallistuimme kehittämistyötä tehdessämme Savonia-ammattikorkeakoulun informaation pitämään tiedonhaun ohjaukseen. Saimme ohjausta yleisesti tiedonhakuun, hakusanojen valintaan sekä lähteiden käyttökelpoisuuden arviointiin. Yhdessä valittuja hakusanoja käyttämällä teimme tiedonhakuja, joiden pohjalta löysimme työhömmä sopivia tutkimusartikkeleita ja muita lähteitä (taulukko 1).

Aineiston keruu tapahtui terveysalan tietokantojen kuten Cinahlin sekä tieteellisten julkaisujen hakupalvelun Google Scholarin kautta (taulukko 1). Useimmat Google Scholarin kautta löydetty tutkimuslähteet löytyivät terveysalan tietokannoistakin kuten Cinahlista, vaikka emme hakua alun perin näiden tietokantojen kautta toteuttaneetkaan. Hakusanoiksi valikoituivat suomenkielisistä sanoista opiskelijaohjaus AND terveysala, simulaatiot AND "oppiminen OR simulaatio-oppiminen", hoitohenkilökun* AND opiskelijat AND harjoittelu, opetusmoduuli AND opiskelija, potilassimulaatio AND terveysala, opiskelijaohjaaja AND ohjausosaaminen AND arviointi. Englanninkielisiksi hakusanoiksi muodostuivat midwifery students AND preceptorship, "simulation AND nursing education", "healthcare education" AND simulation-based education, mentorship AND nursing students AND clinical training, "education, clinical" AND "challenges" sekä "clinical practice" AND "student learning" AND "authenticity". Hakutuloksista valitsimme käytettäväksi lähteiksi tutkimuksia joko otsikon tai tiivistelmän perusteella.

TAULUKKO 1. Tiedonhakuprosessi

Tietokanta	Hakusanat	Osu- mat	Otsikon perus- teella valitut	Tiivistelmän pe- rusteella valitut
CINAHL Complete	midwifery students AND preceptorship	64	1	1
	mentorship AND nursing students AND clinical training	22	0	1
	"education, clinical" AND "challenges"	450	0	1
Google Scholar	opiskelijaohjaus AND terveysala	804	3	2
	"simulation AND nursing education"	149	1	0
	simulaatiot AND "oppiminen OR simulaatio-oppiminen"	499	0	1
	hoitohenkilökun* AND opiskelijat AND harjoittelu	663	0	1
	opetusmoduuli AND opiskelija	70	1	0
	potilassimulaatio AND terveysala	104	0	1
	"healthcare education" AND simulation-based education	3960	0	1
opiskelijaohjaaja AND ohjausosaaminen AND arviointi	173	0	1	
	"clinical practice" AND "student learning" AND "authenticity"	3770	0	1

Lähteiksi valitsimme mahdollisimman tuoreita ja ajantasaista tietoa sisältäviä tutkimuksia. Tutkimusten aikarajauksen osalta valitsimme 10 vuoden aikavälin, sillä viiden vuoden aikarajauksella sopivia lähteitä ei löytynyt riittävästi. Tämä oli aineistonkeruussa yksi sisäänottokriteereistä. Muita sisäänottokriteereitä olivat: julkaisukieli suomi tai englanti, julkaisusta saatavilla kokotekstiversio ilmaiseksi, käsittelee haastavaa opiskelijaohjaustilannetta, käsittelee simulaatio-oppimista ja käsittelee harjoittelua terveysalalla. Poissulkukriteereitä olivat: yli 10 vuotta vanha julkaisu, julkaisukieli jokin muu, kuin suomi tai englanti, julkaisusta ei saatavilla kokotekstiversiota tai se on maksullinen, käsittelee haastavaa potilasohjaustilannetta, käsittelee muita oppimismenetelmiä, kuin simulaatio-oppimista ja

käsittelee harjoittelua muilla aloilla. (Taulukko 2.) Käytimme päälähteinä tieteellisiä tutkimuksia ja tutkimusartikkeleita sekä niiden lisäksi täydentävinä lähteinä joitakin tietokirjoja, verkkosivuja, ase-
tuksia ja direktiivejä sekä suosituksia. Kokonaisuudessaan kaikista lähteistä noin puolet on tutkimuk-
sia ja tutkimusartikkeleita. Muissa lähteissä on yksittäisiä tätä vanhempia julkaisuja, joista uudempia
painoksia tai versioita ei ollut saatavilla. Tarkastelimme teoriaosuudessa eri lähteitä ja niiden tuloksia
suhteessa toisiinsa.

TAULUKKO 2. Sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
Korkeintaan 10 vuotta vanha julkaisu	Yli 10 vuotta vanha julkaisu
Julkaisukieli suomi tai englanti	Julkaisukieli jokin muu, kuin suomi tai englanti
Julkaisusta saatavilla kokotekstiversio il- maiseksi	Julkaisusta ei saatavilla kokotekstiversiota tai se on maksullinen
Käsittelee haastavaa opiskelijaohjausti- lannetta	Käsittelee haastavaa potilasohjaustilannetta
Käsittelee simulaatio-oppimista	Käsittelee muita oppimismenetelmiä, kuin simulaatio- oppimista
Käsittelee harjoittelua terveysalalla	Käsittelee harjoittelua muilla aloilla

Laadimme kehittämistyön hyvää tieteellistä käytäntöä noudattaen ja yhteistyössä HARKKA-hankkeen
kanssa. Käsikirjoitusta suunnitellessamme teimme tiivistä yhteistyötä ohjaajamme kanssa, ja
saimme apua erityisesti käsikirjoituksen rakenteeseen ja laatimiseen liittyvissä asioissa. Osallis-
tuimme kielenhuollon ja opinnäytetyön rakenteen ongelmakohtien osalta ABC-työpajaan. Pajassa
saimme ohjausta ja vinkkejä muun muassa lähdeviittauksiin, referointiin sekä ulkoasuun. Osallis-
tuimme työpajaan ensimmäisen kerran aineistonkeruuvaiheessa sekä uudelleen opinnäytetyön vii-
meistelyvaiheessa.

Kehittämistyön teoreettisena viitekehyksenä hyödynsimme aikaisempaa tutkimustietoa simulaatio-
oppimisesta ja sen merkityksestä, harjoittelusta kättilöopinnoissa yleisesti, moduuliharjoittelun mal-
lista, opiskelijaohjauksesta, vuorovaikutuksesta ohjaussuhteessa ja haastavista opiskelijaohjaustilan-
teista sekä siihen liittyen aktiivisen tuen mallista. Loppuraporttia tehdessämme painotimme teoria-
osuudessa erityisesti haastavia opiskelijaohjaustilanteita. Lisäsimme tähän aihealueeseen vielä vuo-
rovaikutusta ja haastavia opiskelijaohjaustilanteita koskevan erillisen luvun, sillä niiden yhteys on
keskeisessä roolissa simulaatioharjoituksessa. Teoriaosuuden aiheet sisältyvät kehittämistyömme
tuotoksena tehtyyn simulaation käsikirjoitukseen ja sen pohjalta toteutettavaan harjoitukseen. Näi-
hin teoriasisältöihin syvennyttyämme lähdimme työstämään varsinaista tuotosta eli simulaatiokäsikir-
joitusta.

6.2 Käsikirjoituksen laatiminen

Suunnittelimme ja käsikirjoitimme simulaatioharjoituksen Savonia-ammattikorkeakoulussa käytettävään simulaation käsikirjoitus pohjaan (liite 1), jonka löysimme ohjaajamme avustuksella. Simulaatioharjoitukselle asetettujen oppimistavoitteiden pohjalta lähdimme hahmottelemaan harjoituksen kulkua. Simulaatioharjoituksen aiheena on haastava opiskelijaohjaustilanne käytännön harjoittelussa. Käsikirjoitusta laatiessamme pohdimme, miten haastava opiskelijaohjaustilanne syntyy ja miten se saadaan rakennettua simulaatioharjoituksen muotoon. Päädyimme siihen, että haastava tilanne syntyy opiskelijaohjaajan toiminnan seurauksena. Ohjaajan käytökseen ja toimintaan on osaltaan vaikuttamassa harjoitukseen sisältyvä kliinisen hoitotyön haastava potilastilanne.

Kun tilanteen kulku oli pääpiirteittäin selvillä, niin lähdimme laatimaan käsikirjoituksen yksityiskohtia. Käsikirjoitukseen kuvailtiin tarkasti simulaatioharjoituksen aihe, opiskelijoilta vaadittava valmistautuminen, harjoituksen oppimistavoitteet, ohjaajien ja simulaatiossa toimivien roolit, potilaan taustatiedot, lähtötilanne ja siihen liittyvät ongelmat, toimintaympäristön lavastaminen ja välineistö, ohjeistukset simulaatiossa toimiville ja tarkkailijoille sekä simulaatioharjoituksen eteneminen. Käsikirjoitukseen määriteltiin varasuunnitelma, jota voidaan käyttää tarvittaessa, mikäli harjoitus ei etene suunnitelman mukaan. Laadimme harjoitukselle päättämiskriteerit, jotka perustuvat asetettuihin oppimistavoitteisiin kuten aktiivisen tuen mallin käyttöönottoon. Lisäksi kirjasimme käsikirjoitukseen jälkipuinnissa läpikäytävät asiat ja niihin liittyvät kysymykset sekä avainsanat oppimiskeskustelun tueksi. (Liite 1.)

Simulaatioharjoituksessa syntyvä haastava tilanne sijoittuu opiskelijoiden ja ohjaajan väliseen ohjaus- ja vuorovaikutussuhteeseen. Vuorovaikutuksellinen ongelma syntyy tilanteessa, jossa opiskelijat ovat ensimmäisessä kättilötyön harjoittelussaan opiskelijamoduulissa tarkkailu- tai prenataaliosastolla. Tarkkailu- tai prenataaliosastolla hoidetaan syntymää ja synnytystä edeltäviä, joko äidin tai vauvan näkökulmasta osastohoitoa vaativia tilanteita (VSSH 2021). Moduulissa toimiessaan opiskelijat pyrkivät toteuttamaan kliinistä hoitotyötä itsenäisesti ja ottamaan vastuuta potilaan kokonaisvaltaisesta hoidosta ohjaajan ollessa taustalla (Hyvärinen ym. 2018).

Simulaation alussa lähtötilanne on seuraavanlainen: tarkkailu- tai prenataaliosastolla on äiti, jonka synnytys on hetki sitten käynnistetty lääkkeellisesti misoprostolilla. Supistukset ovat alkaneet ja kivut voimistuneet äkillisesti. Synnyttäjällä on kivulias, hätäinen ja menettämässä hallinnan tunne. Hän on pyytänyt kättilöä paikalle, ja kättilöopiskelijat saapuvat tarkistamaan synnyttäjän tilanteen ja voinnin. Simulaatiotilanne rakennetaan siten, että opiskelijat joutuvat tilanteessa konsultoimaan taustalla olevaa kättilöohjaajaansa ratkaisukeinojensa loppuessa. Tilanne etenee siten, että opiskelijoiden saavuttua paikalle synnyttäjää vaatii epiduraalista kivunlievitystä juuri alkaneiden kivuliaiden supistusten vuoksi. Vaikka opiskelijat ehdottaisivatkin lääkkeettömien tai muiden kivunlievityskeinojen kokeilemistä ensin, niin synnyttäjää vaatii siitä huolimatta epiduraalipuudutuksen laittoa välittömästi eikä halua vastaanottaa kättilöopiskelijoiden antamaa ohjausta. Tämä ohjeistetaan synnyttäjän roolissa toimivalle henkilölle. Opiskelijat joutuvat siis informoimaan ohjaajaansa synnyttäjän tilanteesta ja kysymään ohjaajaltaan neuvoa tilanteen ratkaisemiseen. Ohjaajalta neuvoa kysyttäessä syntyy haastava vuorovaikutustilanne, kun ohjaaja käyttäytyy epäasiallisesti opiskelijoita kohtaan. Ohjaaja

ei tunnista opiskelijoiden avuntarvetta tilanteen selvittämiseen liittyen ja odottaa heiltä kokemukseen nähden liian korkeaa taitotasoa. Ohjaaja ilmaisee tämän opiskelijoille käyttäen epäkohteliasta kieltä. Tämä ohjeistetaan ohjaajan roolissa toimivalle ennen simulaatioharjoitusta ja annetaan esimerkkejä siitä, miten ja millä sanavalinnoilla hän tilanteeseen reagoi. (Liite 1.)

Kun haastava opiskelijaohjaustilanne on muodostunut, on opiskelijoiden tehtävänä huomioida synnyttäjä esimerkiksi pahoittelemalla tilannetta ja kertomalla, että he pyytävät paikalle toisen kättilön hoitamaan synnyttäjän tilannetta. Opiskelijoiden tulee haastavassa ohjaustilanteessa ottaa esille aktiivisen tuen malli ja ehdottaa tilanteen ratkaisemista sen avulla. Simulaatioharjoitus päättyy, kun aktiivisen tuen malli on otettu esille ja sitä on käytetty jollakin tavalla tilanteen ratkaisemiseksi. Lisäksi opiskelijoiden ja ohjaajan tavoitteena on sopia tilanteen jatkoselvittelyt kuten aktiivisen tuen keskustelu yhdessä ohjaavan opettajan ja yksikön esimiehen kanssa. Varsinaisen simulaatioharjoituksen päätyttyä pidetään jälkipuinti eli oppimiskeskustelu yhdessä toimijoiden ja tarkkailijoiden kanssa. Oppimiskeskustelussa arvioidaan, miten aktiivisen tuen mallin käytössä onnistuttiin, ja pohditaan mallin käytettävyyttä tulevaisuuden harjoitteluissa sekä työelämässä. (Liite 1.) Lisäksi keskustellaan yhdessä siitä, miten tässä simulaatioharjoituksessa sovitut jatkoselvittelyt ja aktiivisen tuen keskustelu käytäisiin keskustelulomakkeen avulla (liite 3).

6.3 Käsikirjoituksen arviointi

Simulaation käsikirjoituksen valmistuttua lähetimme sen luettavaksi vuosikurssimme kolmelle kättilötyön opiskelijalle, jotka vapaaehtoisesti arvioivat ja kommentoivat kehittämistyön tuotosta eli simulaatiokäsikirjoitusta. Sairaanhoidajaopintojen aikana useita simulaatioharjoituksia kokeneina he kykenivät arvioimaan käsikirjoituksen soveltuvuutta osaksi kättilötyön simulaatioharjoituksia.

Käsikirjoituksesta palautetta antaneet opiskelijat kuvailivat käsikirjoituksen etenemistä selkeäksi ja loogiseksi. Käsikirjoitukseen sisältyviä taustatietoja ja ohjeistuksia pidettiin kattavina sekä hyvin suunniteltuina. Palautteen antajat kuitenkin kyseenalaistivat tällaisen haastavaa opiskelijaohjaustilannetta koskevan simulaatioharjoituksen ajoittumisen vasta kättilötyön opintoihin. He kokivat, että siitä voisi saada enemmän hyötyä sairaanhoidajaopintojen alkuvaiheessa, kun opiskelijoilla ei ole vielä niin paljon kokemusta harjoitteluissa toimimisesta ja siellä mahdollisesti eteen tulevista haastavista tilanteista. Päätimme kuitenkin toteuttaa kehittämistyön alkuperäisen suunnitelman mukaan kättilötyön opintoihin suuntautuvaksi, mutta käsikirjoitus on tehty helposti sovellettavaksi myös muille opintojaksoille ja on siten käytettävissä opintojen eri vaiheissa. Yhdessä palautteessa pohdittiin sitä, onko simulaatioharjoituksiin varattua aikaa järkevää käyttää haastavan opiskelijaohjaustilanteen ja aktiivisen tuen mallin käytön harjoitteluun, koska näin kärjistyneiden tilanteiden vastaan tuleminen harjoittelussa on hyvin harvinaista. Sen sijaan ajateltiin, että hyödyllisempää olisi harjoitella sellaisia tilanteita, jotka varmasti tulevat vastaan myös harjoittelussa ja työelämässä. Palautteissa kuitenkin korostui, että valitun näkökulman mukaiset tavoitteet toteutuvat tällaisessa simulaatioharjoituksessa hyvin. Kun aikomuksena on harjoitella haastavaa opiskelijaohjaustilannetta ja aktiivisen tuen mallin käyttöä, niin tämän käsikirjoituksen koettiin olevan siihen tarkoitukseen sopiva.

HARKKA-hankkeen yhteyshenkilöt arvioivat simulaatioharjoituksen käsikirjoitusta harjoittelukäytäntöjen kehittämisen näkökulmasta. Ohjaava opettajamme arvioi käsikirjoituksemme sisältöä ja rakennetta sekä soveltuvuutta osaksi kättilöopintoja. Muokkasimme käsikirjoitusta ohjaajavalta opettajalta sekä hankkeen taholta saatujen palautteiden perusteella. Meidän tuli erityisesti kiinnittää huomiota siihen, että opiskelijaohjaajan toiminta on tarpeeksi epäasiallista ja loukkaavaa, jotta aktiivisen tuen käyttöönotto on aiheellista. Teimme itse kehittämistyön toteutuksen aikana jatkuvaa pohdintaa ja arviointia käsikirjoituksen käytettävyydestä. Pyrimme peilaamaan tuotostamme eli simulaatioharjoituksen käsikirjoitusta aiemmin tehtyihin simulaatiokäsikirjoituksiin, joita on käytetty Savonia-ammattikorkeakoulun opetussuunnitelman mukaisissa terveysalan opinnoissa.

7 POHDINTA

7.1 Kehittämistyön prosessin ja tuotoksen arviointi

Meille ehdotettiin oppilaitoksen toimesta opinnäytetyön tekemistä osana HARKKA-hanketta, jonka taholta tuli toive tällaisen kehittämistyön tekemisestä. Kehittämistyön tarkoituksen kerrottiin olevan simulaatioharjoituksen käsikirjoituksen rakentaminen osaksi terveysalan opintoja. Päädyimme valitsemaan haastavia opiskelijaohjaustilanteita koskevan kehittämistyön tehtäväksemme ja sijoittamaan sen oman tutkinto-ohjelmamme eli kättilötyön opintoihin.

Olimme aluksi ajatelleet opinnäytetyön painottuvan enemmän kättilötyön teoriasisältöihin ja simulaatioharjoituksen teknisiin tavoitteisiin, mitä olisivat olleet synnyttäjän hoitoon liittyvät asiat. Aioimme sen vuoksi tehdä teoriaosuuden myös synnytyksen käynnistyksestä ja sen hoitoon liittyvistä asioista, mistä ajattelimme saavamme hyödyllistä tietoa tuleviin kättilötyön opintoihin. Työn edetessä simulaatioharjoituksen tavoitteiden painotus kuitenkin muuttui koskemaan enemmän vuorovaikutusta ja haastavaa opiskelijaohjaustilannetta, minkä vuoksi jätimme opinnäytetyössämme kokonaan käsittelemättä kättilötyön teoriaa ja jätimme simulaatioharjoituksesta pois kättilötyöhön liittyvät tekniset tavoitteet.

Prosessin alkuvaiheessa pyrimme arvioimaan työn tekemiseen vaikuttavia tekijöitä ja riskejä. Kehittämistyömme suunnittelun ja arvioinnin apuvälineenä käytimme SWOT-analyysia, joka auttoi tunnistamaan prosessiin liittyviä vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia. Tärkeimpinä vahvuuksina prosessin kannalta näyttäytyivät erityisesti toimiva yhteistyö ja kommunikaatio tekijöiden välillä sekä asiatekstin sujuvuus. Näimme mahdollisuuksina oman osaamisen kehittämisen sekä hankeprojektiin osallistumisen osana opintojamme. Ajankäytön haasteet sekä vieraskielisen tieteellisen tekstin kääntäminen olivat heikkouksiamme. Uhkina pidimme muiden opintojen päällekkäisyyttä sekä aikataulujen yhteensovittamista yhteistyötahojen kuten hankkeen ja työpajojen kanssa.

Kehittämistyön prosessin edetessä huomasimme, että tieteellisen tekstin kirjoittaminen ja tiedonhaku helpottuivat huomattavasti niiden tullessa rutiineiksi. Työskentelyämme sujuvoittivat yhtenevät tavoitteet ja yhteistyön helppous. Prosessin aikana koimme haastavana erityisesti simulaatiokäsikirjoituksen rakentamisen. Siinä oli ajoittain hankaluuksia, sillä käsikirjoituksen rakenteesta ja tilanteen etenemisestä oli epäselvyyttä sekä näkemyseroja sen uudenlaisen aiheen ja lähestymistavan vuoksi. Yleensä simulaatioharjoituksissa tilanne on sijoittunut työelämään, mutta tässä tapauksessa opiskelijat harjoittelevat käytännön harjoittelussa toimimista. Jouduimme toistuvasti pohtimaan, miten saamme luotua simulaatioharjoitukseen opiskelijan ja ohjaajan välille syntyvän haastavan vuorovaikutustilanteen. Koimme haastavaksi keksiä ohjaajan roolissa olevalle konkreettisia lauseita, jotka aiheuttavat tilanteen kärjistymisen niin haastavaksi, että aktiivisen tuen mallin käyttö on aiheellista. Lisäksi meille uutena omaksuttavana asiana tuli simulaatioharjoituksen käsikirjoituksen luominen kokonaisuudessaan, sillä emme ole aikaisemmin osallistuneet tällaiseen prosessiin. Kehittämistyön prosessin itsearvioinnin apuna käytimme opinnäytetyön arviointikriteereitä.

Saimme rakennettua simulaatioharjoituksen käsikirjoituksesta yksityiskohtaisen ja loogisesti etenevän. Simulaatioharjoituksen tavoitteena on lisätä opiskelijoiden valmiuksia haastavissa vuorovaikutus- ja opiskelijaohjaustilanteissa toimimiseen harjoitteluissa. Tämän tavoitteen toteutumista voi arvioida luotettavasti vasta simulaatioharjoituksen käyttöönoton jälkeen. Mielestämme kuitenkin käsikirjoituksen pohjalta toteutettava harjoitus on käytännönläheinen ja mahdollistaa näiden valmiuksien lisäämisen. Onnistuimme sisällyttämään simulaatioharjoituksen käsikirjoitukseen aktiivisen tuen mallin käytön ja siihen perehtymisen, mitkä olivat myös kehittämistyön tavoitteina.

7.2 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuseettinen neuvottelukunta TENK on määritellyt hyvän tieteellisen käytännön (HTK) kriteerit. Perehdyimme kehittämistyötä tehdessämme tähän käytäntöön ja pyrimme noudattamaan sen kriteereitä, joita on yhteensä yhdeksän. Kriteereiden mukaan tutkimuksen tekijöiden tulee noudattaa tiedeyhteisön yleisiä toimintatapoja eli rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkuutta koko prosessissa aineiston keräyksestä tulosten arviointiin. Tuloksia julkaistaessa tulee viestinnän olla avointa ja vastuullista. Muiden tutkijoiden työtä tulee arvostaa ja muita tutkimuksia hyödynnettäessä huolehtia viittauksista asianmukaisesti. Tutkimuksen tai työn tekijöiden sekä kaikkien osallistuvien osapuolien välillä on tehtävä tarvittavat sopimukset, joista selviää muun muassa eri osapuolten oikeudet, vastuut ja velvollisuudet. Osapuolten merkittävät sidonnaisuudet tulee ilmaista, mikäli sellaisia on. Lisäksi prosessissa tulee huomioida tietosuojakysymykset. (TENK 2012.)

Myös Arene ry eli Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto on ottanut osaltaan kantaa opinnäytetöiden eettisiin näkökulmiin ja julkaissut opinnäytetöitä koskevat eettiset suositukset. Suosituksissa on hyödynnetty Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2012) hyvää tieteellistä käytäntöä ja siten ne mukailevatkin sisällöltään pitkälti HTK:n kriteeristöä. Arene ry:n suosituksista löytyy erityisesti opinnäytetöitä koskevia ohjeistuksia muun muassa opinnäytetyön ohjaamisesta ja siihen liittyvistä tekijöistä, tietosuojasta ja henkilötietojen käsittelystä sekä plagiaatin tunnistuksesta. (Arene ry 2019.)

Kehittämisen kohde nousi HARKKA-hankkeen kehittämistavoitteista. Hanke toteutettiin sen yhteistyökumppaneiden sekä työelämän tarpeiden ehdoilla. Hankkeen taholta ehdotettiin simulaatio-opinmista koskevaa kehittämistyötä. Työn rajauksena oli tehdä käsikirjoitus haastavaa opiskelijaohjaustilannetta koskevaan simulaatioharjoitukseen, jonka yhteydessä käytetään aktiivisen tuen mallia. Rajauksen puitteissa teimme harjoituksen käsikirjoituksen suunnitelman kättilötyön opintoihin sopivaksi. Hankkeen tavoitteiden lisäksi halusimme vahvistaa omaa kättilötyön osaamistamme sekä kehittää Savonia-ammattikorkeakoulun simulaatio-opetusta.

Uutuusarvoa työhömmme tuo simulaatioharjoituksen uudenlainen lähestymistapa. Simulaatioharjoitukset ovat yleensä toteutettu siten, että toimijoina olevien opiskelijoiden rooli on ollut toimia hoitotyön ammattilaisina. Tässä simulaatioharjoituksessa opiskelijat puolestaan toimivat moduuliharjoittelussa olevien kättilöopiskelijoiden rooleissa ja uutena toimijana harjoituksessa mukana on myös opiskelijaohjaaja. Vuorovaikutuksellisia haasteita on käsitelty aiemminkin simulaatioharjoituksissa, mutta ne ovat pääosin sijoittuneet hoitajan ja potilaan tai omaisen välille. Tässä simulaatioharjoituksessa haastava tilanne syntyy poikkeuksellisesti ohjaajan ja opiskelijan välille käytännön harjoittelussa.

Uudenlainen toteutustapa lisää opiskelijoiden valmiuksia toimia harjoitteluiden ja työelämän haastavissa opiskelijaohjaustilanteissa.

Kehittämistyön luotettavuuden tarkastelussa voidaan hyödyntää laadullisen tutkimuksen luotettavuuden kriteereitä, sillä työhön sisältyvä teoriaosuus luetaan kirjallisuuskatsaukseksi. Luotettavuutta on laadullisissa tutkimuksissa arvioitu vaihtelevasti eri kriteerien avulla. Tämän kehittämistyön luotettavuutta arvioimme uskottavuuden, vastaavuuden ja siirrettävyyden kriteereillä. Uskottavuuden käsite sisältää työn totuusarvon, pysyvyyden, sovellettavuuden ja neutraaliuden (Tuomi & Sarajärvi 2018).

Uskottavuuden osalta pyrimme aineiston keruuvaiheessa arvioimaan valitun aineiston todenmukaisuutta. Aineiston keruu toteutettiin luotettavista terveysalan tietokannoista, jotka sisältävät tieteellistä tutkimustietoa. Lisäksi arvioimme tiedonhakuamme ja sen neutraaliutta yhdessä informaation kanssa. Lähteiden referoinnin osalta pyrimme varmistamaan työmme luotettavuutta käyttäen plagiointitunnistamistyökalua Turnitinia sekä kehittämistyön suunnittelu- että viimeistelyvaiheessa.

Vastaavuus kuvaa sitä, vastaavatko tutkijan tekemät tulkinnat aineiston alkuperäisiä tulkintoja (Tuomi & Sarajärvi 2018). Kehittämistyössämme olemme käyttäneet teoriapohjana aiempia tutkimustuloksia ja tutkimuksissa esitettyjä tulkintoja esimerkiksi vuorovaikutuksen merkityksestä opiskelijaohjaukseen ja ohjaussuhteeseen. Vastaavuutta tukee se, että samanlaisia tulkintoja saatiin eri lähteistä ja niitä yhdisteltiin teoriaosuudessa. Kansainvälisten tutkimuslähteiden kohdalla voi olla mahdollista, että tehdyt tulkinnat eivät täydellisesti vastaa alkuperäisten lähteiden tulkintoja, sillä kääntäessä on voitu tehdä tulkintavirheitä vieraskielisyyden vuoksi.

Siirrettävyyden käsitteellä tarkoitetaan sitä, että tutkimustulokset ovat siirrettävissä tutkimuksen ulkopuoliseen, toiseen vastaavaan asiayhteyteen (Tuomi & Sarajärvi 2018). Kehittämistyön teoriaosuudessa käsiteltiin simulaatio-oppimista, käytännön harjoittelua, moduuliharjoittelun mallia, opiskelijaohjausta, haastavia opiskelijaohjaustilanteita ja aktiivisen tuen mallia terveysalalla. Siirrettävyyden osalta työmme teoriaosuutta voi hyödyntää samankaltaisen simulaatiokäsikirjoituksen luomisessa muissakin terveysalan opinnoissa sekä tutkinto-ohjelmissa. Lisäksi kuvasimme kehittämistyömme tekoprosessia tarkasti siten, että vastaavanlaisen tuotoksen eli simulaatiokäsikirjoituksen luominen olisi toistettavissa.

Työn luotettavuutta voi heikentää joidenkin lähteiden toissijaisuus, sillä kaikkien lähteiden osalta emme ole päässeet alkuperäisten tutkimusten äärelle. Prosessin edetessä pyrimme kuitenkin välttämään toissijaisten lähteiden valitsemista luotettavuuden parantamiseksi. Lähteiden ajantasaisuutta pyrittiin varmistamaan valitsemalla enintään 10 vuotta vanhoja lähteitä. Valitusta aineistosta ainoastaan kolme lähde sijoittui tämän aikarajauksen ulkopuolelle. Yksi aikarajauksen ulkopuolinen lähde on EU-direktiivi, jolle ei löytynyt päivitettyä vastinetta ja siten lähdeä voitiin pitää pysyvyyden osalta luotettavana.

7.3 Ammatillinen kasvu

Kätilön tutkinto-ohjelmaan kuuluvat oleellisena osana käytännön harjoittelut, joissa opiskelijaohjauksen rooli on merkittävä. Opinnäytetyötä tehdessämme saimme paljon lisätietoa siitä, mitä opiskelijaohjaukseen liittyy niin opiskelijan, opiskelijaohjaajan kuin oppilaitoksenkin puolesta. Meille selventyi

haastavien opiskelijaohjaustilanteiden ratkaisemisen toimintamalli ja voimmekin hyödyntää sitä tarvittaessa omissa tulevaisuissa harjoitteluissamme. Lähes kaikki sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset ohjaavat työssään opiskelijoita, joten mekin tulevana ammattilaisina voimme käyttää aktiivisen tuen toimintamallia tulevaisuudessa omia opiskelijoita ohjatesamme. Lisäksi työn tekeminen lisäsi valmiuksiamme opiskelijoiden ohjaamiseen kokonaisuudessaan.

Kätilön tutkinto-ohjelman opetussuunnitelman mukaisissa ammatillisissa osaamisalueissa mainitaan muun muassa päätöksenteko, ammatillinen itsenäisyys ja vastuu, eettisyys, turvallisuus, ammatillinen vuorovaikutus sekä ennakoimattomissa ympäristöissä toimiminen ja ongelmanratkaisu (Savonia-ammattikorkeakoulu julkaisuaika tuntematon). Kehittämistyön tarkoitus ja tavoitteet tukevat näitä opetussuunnitelman mukaisia sisältöjä, sillä simulaatioharjoituksessa keskeistä on itsenäinen työskentely, ongelmanratkaisutaidot ja vuorovaikutuksellisuus. Tämän vuoksi kehittämistyön tekeminen on tukenut ammatillista kasvuamme ja vahvistanut käsityksiämme kätilön osaamisalueista.

Opinnäytetyötä tehdessämme opimme ymmärtämään tutkimusprosessia kehittämistyön osalta sekä laadullisen tutkimuksen menetelmistä kirjallisuuskatsauksen osalta. Koimme kehittyvämme erityisesti tiedonhaussa ja tieteellisen tekstin lukemisessa. Opimme myös arvioimaan lähteiden luotettavuutta ja käyttökelpoisuutta sekä löytämään eri lähteistä yhteneväisiä tuloksia ja yhdistelemään näitä aineistoa kerätessämme. Tiedonhaun ja tieteellisen tekstin lukemisen taidoista on jatkossa hyötyä, kun tulevana ammattilaisina toimintamme tulee pohjautua näyttöön perustuvaan tietoon. Pystymme näin kehittämään taitojamme ja pitämään oman osaamisemme ajantasaisena. Vahvuutenamme koettavat hyvät tiimityöskentelytaidot kehittyivät entisestään työskennellessämme osana hankeprojektia. Näistä taidoista hyödynnämme tulevaisuudessa työelämässä toimiessamme osana moniammatillista tiimiä.

7.4 Hyödynnettävyys ja kehittämisideat

Kehittämistyön käytettävyydestä keskusteltiin työn ohjaavan opettajan kanssa ja tuotoksena syntynyt simulaatioharjoituksen käsikirjoitus otetaan käyttöön Savonia-ammattikorkeakoulun kätilötyön opinnoissa. Pääpaino simulaatioharjoituksessa on haastavassa opiskelijaohjaustilanteessa ja aktiivisen tuen mallin käytössä, eikä harjoitus sisällä teknisiä tavoitteita hoitotyön osalta. Työn käytettävyyden ja hyödynnettävyyden osalta voidaan siis todeta, että simulaation käsikirjoitus ja siten simulaatioharjoitus on hyvin sovellettavissa muillekin terveysalan opintojaksoille. Tällöin käsikirjoituksesta voi vaihtaa tai muokata kätilötyötä koskevat esitiedot ja hyödyntää tilalla jonkin toisen opintojakson tai tutkinto-ohjelman teoretietoa. Simulaatioharjoitus rakennettiin, jotta aktiivisen tuen mallin käyttöä olisi helpompi omaksua ja ymmärtää käytännössä. Harjoitukseen luotiin konkreettinen tilanne, jonka läpikäynti voi auttaa opiskelijaa käyttämään aktiivisen tuen mallia myöhemmin harjoittelussa tai työelämässä. Harjoituksen hyötynä voidaan pitää myös sitä, että aktiivisen tuen käyttöä ei nähtäisi negatiivisena asiana vaan ratkaisukeinona ja mahdollisuutena selvittää haastavat opiskelijaohjaustilanteet sujuvasti.

Kehittämistyön pohjalta voisi jatkossa tehdä esimerkiksi sellaisen simulaatioharjoituksen tai muun oppimistilanteen, jossa käytäisiin aktiivisen tuen keskustelu perusteellisemmin läpi ja siten syvennyt-

täisiin aiheeseen siltä osin tarkemmin. Simulaatioharjoitusta voisi kehittää siten, että siihen lisättäisiin kliiniseen hoitotyöhön liittyviä teknisiä tavoitteita esimerkiksi synnytyksen käynnistykseen tai muihin kätilötyön sisältöihin liittyen. Tällöin jokin tekninen tavoite voisi vaikuttaa haastavan opiskelijaohjaustilanteen syntymiseen. Jatkossa voisi myös selvittää opiskelijoiden kokemuksia aktiivisen tuen mallin käytöstä esimerkiksi kyselytutkimuksen muodossa tai kerätä eri yksiköistä tietoa siitä, miten ja kuinka usein aktiivisen tuen mallia on hyödynnetty käytännön harjoittelussa terveysalalla.

LÄHTEET

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene Ry 2019. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Verkkojulkaisu. <https://www.arena.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382>. Viitattu 12.5.2021.

Bradshaw, Carmel, Pettigrew, Judith & Fitzpatrick, Mary 2019. Safety first: Factors affecting preceptor midwives experiences of competency assessment failure among midwifery students. *Midwifery* 74, 29–35. Verkkojulkaisu. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2019.03.012>. Viitattu 15.5.2021.

Direktiivi 2005/36/EY. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi ammattipätevyyden tunnustamisesta. Euroopan unionin virallinen lehti 30.9.2005. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex:32005L0036>. Viitattu 11.4.2021.

Direktiivi 2013/55/EU. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun direktiivin 2005/36/EY ja hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen (EU) N:o 1024/2012 (IMI-asetus) muuttamisesta. Euroopan unionin virallinen lehti 28.12.2013. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32013L0055>. Viitattu 11.4.2021.

Hakojärvi, Henna-Riikka, Salminen, Leena & Suhonen, Riitta 2011. Hoitohenkilökunnan opiskelijoihin kohdistama henkinen väkivalta ohjatussa harjoittelussa – kirjallisuuskatsaus. *Hoitotiede* 23 (3), 162–174.

HARKKA-hanke 2018. Harjoittelusta työelämään muuttuvissa terveystieteiden toimintaympäristöissä. Verkkojulkaisu. <https://www.oamk.fi/fi/tutkimus-ja-kehitys/tki-ja-hanketoiminta/harkka>. Viitattu 2.4.2021.

Hyvärinen, Nina, Palonen, Mira & Åstedt-Kurki, Päivi 2018. Ohjattu harjoittelu opiskelijamoduulissa: hoitajien kokemuksia hoitoalan opiskelijoiden ohjaamisesta ja oppimisesta. *Hoitotiede* 31 (1), 15–26.

Jokelainen, Merja, Jumisko, Eija, Kullas-Nyman, Lisen, Kylmälä, Anne, Lehtola, Kirsi, Ritsilä, Jaana & Suua, Pirkko 2020. Terveystieteiden harjoittelujen laatusuositukset ammattikorkeakouluille. Verkkojulkaisu. <https://amkterveysala.files.wordpress.com/2020/04/laatusuositukset-2020-julkaisu.pdf>. Viitattu 1.11.2021.

Juntunen, Jonna, Ruotsalainen, Heidi, Tuomikoski, Anna-Maria & Kääriäinen, Maria 2015. Haasteelliset opiskelijaohjaustilanteet terveystieteillä – opiskelijaohjaajien käsityksiä. *Hoitotiede* 28 (2), 123–136.

Karjalainen, Tuija, Ruotsalainen, Heidi, Sivonen, Pirkko, Tuomikoski, Anna Maria, Huhtala, Saija & Kääriäinen, Maria 2014. Opiskelijaohjaajien arviot omasta ohjausosaamisestaan. *Hoitotiede* 27 (3), 183–198.

Keskitalo, Tuulikki 2015. Developing a Pedagogical Model for Simulation-based Healthcare Education. Väitöskirja. Musiikkipedagogiikkakeskus, kasvatustieteiden tiedekunta. Lapin yliopisto. <https://lauda.ulapland.fi/handle/10024/61885>. Viitattu 4.4.2021.

Killam, Laura A. & Heerschap, Corey 2012. Challenges to student learning in the clinical setting: A qualitative descriptive study. *Nurse Education Today* 33 (6), 684–691. Verkkojulkaisu. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2012.10.008>. Viitattu 27.4.2021.

Kostiainen, Johanna & Hupli, Maija 2012. Ohjaajan ja opiskelijan välinen ohjauskeskustelu ohjatussa harjoittelussa – käsitteanalyysi hybridisen mallin mukaan. *Hoitotiede* 25 (1), 2–11.

Kälkälä, Maria, Ruotsalainen, Heidi, Sivonen, Pirkko, Tuomikoski, Anna-Maria, Vehkaperä, Anne & Kääriäinen, Maria 2015. Opiskelijaohjauksen käytännöt, -resurssit ja ohjaajat terveysalalla: opiskelijaohjaajien näkökulma. *Hoitotiede* 28 (3), 229–242.

Kättilöliitto 2017. Kättilöksi opiskelu Suomessa. Verkkajulkaisu. <https://suomenkatiloliitto.fi/opiskelu/katiloksi-opiskelu-suomessa/>. Viitattu 2.3.2021.

Manninen, Katri 2016. Experiencing authenticity – the core of student learning in clinical practice. *Perspectives on Medical Education* 5, 308–311. Verkkajulkaisu. <https://doi.org/10.1007/s40037-016-0294-0>. Viitattu 30.3.2021.

Mäenpää, Pia, Koskela, Tarja, Mustakangas, Satu, Chen, Anna-Kaisa, Harju, Leena & Tuomikoski, Anna-Maria 2017. Harjoittelu opetusmoduulissa kehittää opiskelijan osaamista potilaan kokonaishoidossa ja tiimitaidoissa. Verkkajulkaisu. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2017120419574>. Viitattu 16.3.2021.

Norman, Jamil 2012. Systematic Review of the Literature on Simulation in Nursing Education. *ABNF Journal* 23 (2), 24–28. Verkkajulkaisu. <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib&db=ccm&AN=75292183&lang=fi&site=ehost-live&authtype=ip,shib&custid=s4778224>. Viitattu 18.4.2021.

Nurmi, Elisa, Rovamo, Liisa & Jokela, Jorma 2013. Simulaatiotilanteiden suunnittelu. Teoksessa Iris Ranta, Per Rosenberg, Minna Silvennoinen, Minna-Maria Mattila & Jorma Jokela (toim.) *Simulaatio-oppiminen terveydenhuollossa*. Helsinki: Fioca Oy, 88–100.

O'Brien, Anthony, Giles, Michelle, Dempsey, Shane, Lynne, Slater, E. McGregor, Kable, Ashley, Parmenter, Glenda, Parker, Vicki 2013. Evaluating the preceptor role for pre-registration nursing and midwifery student clinical education. *Nurse Education Today* 34 (1), 19–24. Verkkajulkaisu. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2013.03.015>. Viitattu 5.5.2021.

Pakkanen, Jonna, Stolt, Minna & Salminen Leena 2011. Potilassimulaatio sairaanhoitajaopiskelijoiden hoitotyön taitojen oppimisessa – kirjallisuuskatsaus. *Hoitotiede* 24 (2), 163–174.

Pienimaa, Anna-Kaisa 2014. Kättilön ammatillisen osaamisen kuvaus – kättilökoulutuksesta valmistuvien osaamisalueet, tavoitteet ja keskeiset sisällöt. Kehittämistyö. Metropolia ammattikorkeakoulu. https://www-old.metropolia.fi/fileadmin/user_upload/Sosiaali_ ja_ terveys/K%C3%A4til%C3%B6ty%C3%B6/Katilon_ammattillisen_osaamisen_kuvaus.pdf. Viitattu 24.3.2021.

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri 2019. KYS Hoitotyön kehittämis-, opetus- ja tutkimusyksikkö. Aktiivisen tuen malli terveysalan opiskelijaohjauksen haasteellisiin tilanteisiin.

Rall, Marcus 2013. Simulaatio – mitä, miksi, milloin ja miten? Teoksessa Iris Ranta, Per Rosenberg, Minna Silvennoinen, Minna-Maria Mattila & Jorma Jokela (toim.) *Simulaatio-oppiminen terveydenhuollossa*. Helsinki: Fioca Oy, 9–20.

Salakari, Hannu 2010. *Simulaattorikouluttajan käsikirja*. Helsinki: Hakapaino OY.

Savonia-ammattikorkeakoulu julkaisuaika tuntematon. Opetussuunnitelmat: TK19KP Kättilön tutkinto-ohjelma. Verkkajulkaisu. <https://www.savonia.fi/opiskele-tutkinto/tutkinnot- ja- hakeminen/opetus-suunnitelmat/?yks=KS&krtid=1230&tab=2>. Viitattu 3.11.2021.

Savonia-ammattikorkeakoulu 2020. Terveysalan opiskelijoiden aktiivisen tuen keskustelulomake. Pdf-tiedosto. https://www.savonia.fi/app/uploads/2020/11/terveysalan_opiskelijoiden_aktiivisen_tuen_ keskustelulomake.pdf. Viitattu 15.10.2021.

LIITE 1: SIMULAATIOHARJOITUKSEN KÄSIKIRJOITUS

Simulaatioharjoituksen aihe

Haastava opiskelijaohjaustilanne kättilötyön harjoittelussa

Opiskelijan valmistautuminen harjoitukseen

Taustalla synnytyksen aikaisen kättilötyön teoriaopintojakso sisältäen tarvittavat tiedot, kuten synnytyksen käynnistys, sisätutkimus ja kivunhoito (lääkkeelliset ja lääkkeettömät keinot).

Tutustuminen aktiivisen tuen malliin (etukäteismateriaali) ja sen käyttöön aktiivisen tuen keskustelussa keskustelulomakkeen avulla.

Tavoitteet

- Ohjauksen tarpeen tunnistaminen
- Haastavan opiskelijaohjaustilanteen havaitseminen ja selvittäminen
- Tilanteessa muodostuneen vuorovaikutusongelman ratkaiseminen ja ammatillisen kielenkäytön säilyttäminen
- Aktiivisen tuen mallin ja keskustelulomakkeen hyödyntäminen sekä jatkoselvittelyjen/-keskustelujen sopiminen siihen liittyen
- Asiakkaan eli synnyttäjän huomioiminen haastavassa tilanteessa

Ohjaajien roolitus

- Opiskelijaohjaajana toimiminen
- Ohjaajien tehtävänä harjoituksen valmistelu ja ohjaaminen, tarkkailu ja oppimiskeskustelun johtaminen aktiivisen tuen mallia sekä keskustelulomaketta hyödyntäen

Simulaatiossa toimivien roolit

- Kaksi opiskelijamoduulissa toimivaa kättilöopiskelijaa
- Synnyttäjä

Potilaan nimi ja taustatiedot

Asiakkaana 26-vuotias Kerttu Korhonen, joka on tullut sairaalaan tarkkailu- tai prenataaliosastolle synnytyksen käynnistykseen. Synnytys on nyt käynnistetty, sillä raskaus on lähestymässä yliaikaisuutta H41+5 ja sikiön arvioidaan olevan jo suurikokoinen. Kerttu on perusterve ensisynnyttäjä G1P0.

Kotilääkitys

Devisol 20 mikrog 1x1.

Tarvittavat: Panadol forte 1 g, 1 tabletti 1–3 kertaa vuorokaudessa selkävivun hoitoon.

Lähtötilanne ja siihen liittyvät ongelmat

Opiskelijat ovat ensimmäisessä kätilötyön harjoittelussaan opiskelijamoduulissa tarkkailu- tai prenataaliosastolla. Osastolla on äiti, jonka synnytys on käynnistetty lääkkeellisesti miso-prostolilla. Supistukset ovat alkaneet ja kivut ovat voimistuneet. Synnyttäjä on kivulias, hätäinen ja menettämässä hallinnan tunteen. Hän on pyytänyt kätilöä paikalle, ja kätilöopiskelijat saapuvat tarkistamaan synnyttäjän tilanteen ja voinnin. Tilanteessa taustalla läsnä on heidän moduuliharjoitteluaan ohjaava opiskelijaohjaaja.

Toimintaympäristön lavastaminen ja varattava välineistö

Simulaatioharjoitus toteutetaan simulaatiotilassa, joka mukailee vuodeosasto ympäristöä. Tarvittaessa käytetään muuta harjoitukseen sopivaa tilaa. Tilaan varataan potilassänky synnyttäjää varten. Sikiön sydänäänikäyrää seurataan KTG-koneen avulla ennen ja jälkeen lääkkeenannon, joten harjoituksen lavastamiseen tarvitaan myös KTG-kone sekä anturat supistusten ja sydänäänten seurantaan. Nämä kytketään valmiiksi ennen varsinaisen harjoituksen alkamista.

Tilaan varataan aktiivisen tuen mallin lomake, jota voi hyödyntää haastavan tilanteen käsittelemisen tukena. Lisäksi jälkipuintiin eli oppimiskeskusteluun varataan aktiivisen tuen keskustelulomakkeita.

Ohjeistus simulaatiossa toimiville

Simulaatioharjoituksen toimijoita informoidaan ennen simulaatiota siitä, että kyseessä on haastava opiskelijaohjaustilanne. Simulaatiossa toimiville annetaan edellä mainitut taustatiedot asiakkaasta sekä lähtötilanteesta. Lisäksi toimijoille annetaan seuraavat ohjeistukset roolien mukaisesti.

Ohjeistus kätilöopiskelijoille:

Toimitte opiskelijamoduulissa työparina. Käytte tarkistamassa synnyttäjän tilanteen ja konsultoitte ohjaajaanne tilanteen hoitamiseen liittyen. Simulaatioharjoitus koskee haastavaa opiskelijaohjaustilannetta.

Ohjeistus opiskelijaohjaajalle:

Kättilöopiskelijat konsultoivat sinua synnyttäjän tilanteesta kivunlievitykseen liittyen. Synnyttäjä vaatii epiduraalipuudutusta ja opiskelijat tulevat kysymään neuvoa tilanteeseen. Et tunnista opiskelijoiden avuntarvetta tilanteen ratkaisemiseksi ja oletat heidän osaavan arvioida ja hoitaa tilanteen täysin itsenäisesti. Sanot nämä asiat epäkohdellaasti opiskelijoille käyttäen esimerkiksi seuraavanlaisia lauseita:

”Oletteko te niin idiootteja, ettette oikeasti tiedä milloin epiduraalipuudutus voidaan laittaa...?”

”Synnytyshän on vasta käynnistynyt, oletteko te tyhmät tajunneet edes kokeilla muita kivunlievityskeinoja...?”

”Aina tämä on tällaista teidän opiskelijoiden kanssa, kun yritätte täällä moduulissa keskenänne jotain töheltää. Koko ajan pitäisi olla perään katsomassa!”

Mikäli opiskelijat ovat tilanteessa jo ennen ohjaajan konsultointia suositelleet muita kivunlievityskeinoja ja perustelleet synnyttäjälle sen, miksi epiduraalipuudutusta ei ensimmäisenä suositella laitettavaksi, niin voit ohjaajana kommentoida asiaa esimerkiksi näin:

”Jos kerran olette niin viisaita ja tietäväisiä, niin miksi sitten tulette kysymään minulta...?”

Ohjeistus synnyttäjälle:

Supistukset ovat alkaneet hetki sitten ja kivut voimistuneet äkillisesti. Olet tilanteessa kivuliaan ja hätäisen oloinen. Tämän vuoksi kutsut kättilön paikalle ja pyydät lääkkeellistä kivunlievitystä. Kättilöopiskelijoiden saavuttua paikalle vaadit epiduraalista kivunlievitystä juuri alkaneiden kivuliaiden supistusten vuoksi. Vaikka opiskelijat ehdottaisivatkin lääkkeettömien tai muiden kivunlievityskeinojen kokeilemistä ensin, niin vaadit siitä huolimatta epiduraalipuudutuksen laittoa välittömästi etkä halua vastaanottaa kättilöopiskelijoiden antamaa ohjausta. Synnyttäjänä sinun tulee suhtautua tilanteeseen siten, että opiskelijoiden täytyy pyytää ohjaajansa konkreettisesti paikalle.

Ohjeistus tarkkailijoille

- Tarkkailevat opiskelijaohjauksen sisältöä ja vuorovaikutusta
- Havainnoivat aktiivisen tuen mallin käyttöä ja hyödyntämistä tilanteessa, miten tässä onnistuttiin
- Seuraavat sitä, miten synnyttäjä huomioidaan tilanteessa.

Simulaatioharjoituksen eteneminen ja hyväksyty hoitokäytäntö

Tässä simulaatioharjoituksessa varsinaista hyväksyttyä hoitokäytäntöä ei ole, mutta opiskelijaohjaus- ja harjoittelukäytäntöjen osalta sovelletaan aktiivisen tuen mallia sekä aktiivisen tuen keskustelulomaketta.

Simulaatioharjoitus etenee siten, että opiskelijat joutuvat tilanteessa konsultoimaan taustalla olevaa kättilöohjaajaansa ratkaisukeinojensa loppuessa. Tilanne jatkuu siten, että opiskelijoiden saavuttua paikalle synnyttäjä vaatii epiduraalista kivunlievitystä juuri alkaneiden kivuliaiden supistusten vuoksi. Vaikka opiskelijat ehdottaisivatkin lääkkeettömien tai muiden kivunlievityskeinojen kokeilemista ensin, niin synnyttäjää vaatii siitä huolimatta epiduraalipuudutuksen laittoa välittömästi eikä halua vastaanottaa kättilöopiskelijoiden antamaa ohjausta. Opiskelijat joutuvat siis informoimaan ohjaajaansa synnyttäjän tilanteesta ja kysymään ohjaajaltaan neuvoa tilanteen ratkaisemiseen. Ohjaajalta neuvoa kysyttäessä syntyy haastava vuorovaikutustilanne, kun ohjaaja käyttäytyy epäasiallisesti opiskelijoita kohtaan. Ohjaaja ei tunnista opiskelijoiden avuntarvetta tilanteen selvittämiseen liittyen ja odottaa heiltä kokemukseen nähden liian korkeaa taitotasoa. Ohjaaja ilmaisee tämän opiskelijoille käyttäen epäkohteliasta kieltä.

Kun haastava opiskelijaohjaustilanne on muodostunut, on opiskelijoiden tehtävänä huomioida synnyttäjä esimerkiksi pahoittelemalla tilannetta ja kertomalla, että he pyytävät paikalle toisen kättilön hoitamaan synnyttäjän tilannetta. Opiskelijoiden tulee haastavassa ohjaustilanteessa ottaa esille aktiivisen tuen malli ja ehdottaa tilanteen ratkaisemista sen avulla. Simulaatioharjoitus päättyy, kun aktiivisen tuen malli on otettu esille ja sitä on käytetty jollakin tavalla tilanteen ratkaisemiseksi. Lisäksi opiskelijoiden ja ohjaajan tavoitteena on sopia tilanteen jatkoselvittelyt kuten aktiivisen tuen keskustelu yhdessä ohjaavan opettajan ja yksikön esimiehen kanssa. Varsinaisen simulaatioharjoituksen päättyttyä pidetään jälkipuinti eli oppimiskeskustelu yhdessä toimijoiden ja tarkkailijoiden kanssa. Oppimiskeskustelussa arvioidaan, miten onnistuttiin aktiivisen tuen mallin käytössä. Lisäksi yhdessä pohditaan sitä, miten sovitut jatkoselvittelyt ja aktiivisen tuen keskustelu käytäisiin keskustelulomakkeen avulla.

Varasuunnitelma (jos simulaatioharjoitus ei etene suunnitelman mukaan, mitä tehdään)

Tarvittaessa keskeytetään harjoitus ja ohjataan opiskelijoita simulaation kulkuun liittyen.

Mikäli opiskelijat eivät ota esille aktiivisen tuen mallia missään vaiheessa, niin simulaatioharjoituksen ohjaaja ohjaa opiskelijoita tämän käyttöön.

Varasuunnitelmaa teknisten tavoitteiden täyttymisen/täyttymättä jäämisen suhteen ei tarvita, sillä pääpaino on haastavassa ohjaustilanteessa. Tilanne tulee eteen joka tapauksessa opiskelijoiden kliinisen hoitotyön taitojen tasosta huolimatta.

Harjoituksen päättämiskriteerit

- Aktiivisen tuen mallia hyödynnetty ja otettu se esille haastavassa tilanteessa tai välittömästi sen jälkeen
- Aktiivisen tuen mallin mukaisesti jatkoselvittelyt ja -keskustelut alustavasti sovittu
- Synnyttäjää huomioitu haastavan opiskelijaohjaustilanteen kehityttyä

<p>Kuvailevan vaiheen kysymykset</p> <ul style="list-style-type: none"> - Miltä tuntui? - Mitä tilanteessa tapahtui? - Mikä meni hyvin (yksi asia/opiskelija)? 	<p>Avainsanat palautetta varten</p> <ul style="list-style-type: none"> - haastava opiskelijaohjaustilanne - ohjaajan käyttäytyminen
<p>Analyysivaiheen kysymykset</p> <ul style="list-style-type: none"> - Miten tavoitteiden mukainen toiminta onnistui? - Mitkä tekijät vaikuttivat siihen, että toimittiin onnistuneesti? - Mitä olisi voinut tehdä toisin? miksi? - Jäikö jotain huomioimatta? Oliko sillä vaikutusta tilanteen etenemiseen? 	<ul style="list-style-type: none"> - tilanteen ratkaisemissa onnistuminen - aktiivisen tuen mallin käyttö, puheeksi otto - synnyttäjän huomioiminen
<p>Soveltavan vaiheen kysymykset</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mitä opit ja kuinka voit hyödyntää oppimaasi tulevaisuudessa? - Mitä vietävää harjoituksesta on harjoittelujaksolle tai työelämään? 	<ul style="list-style-type: none"> - aktiivisen tuen mallin hyödyntäminen harjoitteluissa

LIITE 2: AKTIIVISEN TUEN MALLIN OHJE

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri

Hoitotyön kehittämis-, opetus- ja tutkimusyksikkö

1.2.2019

1 (1)

Aktiivisen tuen malli terveystalon opiskelijaohjauksen haasteellisiin tilanteisiin

Opiskelijan ohjaaja/-t, muu henkilökunta tai opiskelija havaitsee haasteellisen tilanteen. **Haasteellinen tilanne voi liittyä opiskelijan tai opiskelijan ohjaajan:**

- Käyttäytymiseen, työelämän pelisääntöjen noudattamiseen tai motivaatioon liittyviin asioihin
- Ihmisten kohtaamiseen ja vuorovaikutukseen
- Ohjaussuhteeseen
- Kulttuurin aiheuttamiin haasteisiin, kuten kielitaito
- Oppimiseen/osaamiseen liittyviin kehittämishaasteisiin
- Terveyshaasteeseen
- Oppimisvaikeuksiin
- Harjoittelun hylkäämisen uhkaan

Haasteellisen tilanteen tunnistamisessa apuna:

- Harjoittelun ohjaava opettaja ja klinisen hoitotyön opettaja → konsultointi
- Opetussuunnitelma, harjoittelun tavoitteet, arviointikriteerit/hylkäämisen kriteerit
 - Lait ja asetukset: Ammattikorkeakoululaki ja ammattikorkeakouluasetus (L 932/2014, A 1129/2014), Laki ja asetus ammatillisesta koulutuksesta (L 630/1998, asetus A 811/1998), Säteilylaki ja -asetus (L 1991/592, A 1991/1512), tietoturva-suojalait, SORA-laki

Toiminta haasteellisessa tilanteessa:

- Haasteellisen tilanteen tunnistaminen
- Ota asia puheeksi mahdollisimman pikaisesti asiaan liittyvien henkilöiden kanssa
- Mikäli ongelmia/hylkäämisen uhkaa ilmenee ennen väliarviointia, ota ne esille viimeistään väliarvioinnissa
- Aktiivisen tuen keskustelu (ajankohta sovittava etukäteen, tiedota kaikille tapaamiseen johtaneet syyt)
 - Ota yhteyttä harjoittelun ohjaavaan opettajaan ja kutsu yhteiseen keskusteluun
 - **Keskustelussa mukana aina opiskelija, opiskelijaohjaaja, työyksikön lähiesimies**
 - Ilmoita asiasta aina KYSin klinisen hoitotyön opettajalle, tarvittaessa tulee mukaan
 - Sovittujen toimenpiteiden ja seurannan kirjaaminen
 - Sovittujen toimenpiteiden ja seurannan arviointi
 - yhteinen keskustelu ja kirjaaminen Aktiivisen tuen keskustelulomakkeelle

Aktiivisen tuen keskustelulomakkeen säilytys: Lomakkeen säilyttämisestä päättää harjoittelun ohjaava opettaja (opiskelija/oppilaitoksen ryhmänohjaaja/tutoropettaja). KYSillä ei ole oikeutta säilyttää aktiivisen tuen keskustelulomakkeita.

Laskutusosoite
POHJOIS-SAVON
SAIRAANHOITOPIIRIIN KY
PL 900
70029 KYS

Posti- ja käyntiosoite
PUIJON SAIRAALA
PL 100
70029 KYS
Puijonlaaksonatie 2
Kuopio

ALAVAN SAIRAALA
PL 200
70029 KYS
Kaartokatu 9
Kuopio

JULKULAN SAIRAALA
PL 300
70029 KYS
Puijonsarventie 40
Kuopio

KUOPION
PSYKIATRIAN KESKUS
PL 400
70029 KYS
Kotkankallionkatu 14
Kuopio

TARINAN SAIRAALA
PL 500
70029 KYS
Tarinaharjuntie 49
Siilinjärvi

Vaihde (017) 173 311
etunimi.sukunimi@kuh.fi
Y-tunnus 0171495-3

www.psshp.fi

LIITE 3: AKTIIVISEN TUEN KESKUSTELULOMAKE

Terveysalan opiskelijoiden aktiivisen tuen keskustelulomake

1 (2)

Opiskelijan nimi		Opiskelijan yhteystiedot	
Opiskelijan oppilaitos, tutkinto-ohjelma ja ryhmätunnus			
Opiskelijan harjoittelujakso ja ajankohta			Harjoitteluyksikkö
Opiskelijan harjoittelun ohjaava opettaja ja yhteystiedot		Harjoitteluyksikön ohjaaja ja yhteystiedot	
Aktiivisen tuen keskusteluun johtaneet tekijät	Opettaja/Ohjaajan näkemys	Opiskelijan näkemys	
Aktiivisen tuen keskustelussa sovitut asiat/toimenpiteet, arvioinnin sopiminen			
Päivämäärä, allekirjoitukset ja nimen selvennykset			

Terveysalan opiskelijoiden aktiivisen tuen keskustelulomake

2 (2)

Aktiivisen tuen keskustelussa sovittujen asioiden ja toimenpiteiden arviointia	Ohjaajan/Opettajan näkökulma	Opiskelijan näkökulma
Arviointikeskustelun johtopäätökset/toimenpiteet		
Arviointikeskustelun päivämäärä, allekirjoitukset ja nimenselvennykset		
Lomake säilytetään	☐ Ryhmänohjaaja/Tutoropettaja ☐ Opiskelija säilyttää lomakkeen	

